

Notulen raadsvergadering

Notulen van de raadsvergadering van 8 en 15 december 2016

Notulen van de raadsvergadering van 8 en 15 december 2016 (avondzitting van 15 december 2016)

Voor de agenda wordt verwezen naar volgnummer 18.

Voorzitter: de heer ing. A. Aboutaleb.

Voor de presentielijst wordt verwezen naar de notulen van de ochtendzitting.

Namens het college zijn tegenwoordig de heren drs. B.J. Eerdmans, H.M. de Jonge, drs. P.J. Langenberg, drs. R.E. Schneider, M.J.W. Struijvenberg en drs. A.L.H. Visser.

Afwezig met kennisgeving: Afwezig met kennisgeving het raadslid de heer P.R. Schol en mevrouw E. van der Stel.

Griffier: de heer drs. J.M. van Midden.

(De heer Molenaar draagt het voorzitterschap over aan de burgemeester.)

De **VOORZITTER**. Wij hervatten de vergadering. Als ik goed geïnformeerd ben, is er vlak voor het einde van de middagvergadering door de heer Bruijn het voorstel ingebracht om de avondvergadering te beginnen met een besloten gedeelte. Mijnheer Bruijn, is dat nog steeds het geval?

De heer **DE KLEIJN** (sp). Kan de heer Bruijn even toelichten waar dit precies betrekking op heeft? Dat is wel handig om te weten voordat de raad besluit om met het voorstel in te stemmen.

De heer **BRUIJN** (pvda). In een discussie over het oplopen van huurschulden en het aantal maanden daarvan, vroeg de wethouder om welke huurders het gaat.

Dat kon ik niet benoemen, want de lijst waar ze op staan, hebben we geheim verklaard. Als ik daarover met de wethouder in discussie wil en wil aangeven om welke bedrijven het gaat om zijn geheugen op te frissen, dan kan dat niet in het openbaar.

De heer **SCHAMPERS** (d66). Dus als er over de lijst is gesproken en de heer Schneider heeft er antwoord op gegeven, kunnen we meteen verder in het openbaar? Ik vraag het omdat wij er niet zo van houden om dingen in het geniep te doen, zeker niet als het gewoon openbaar kan.

De heer **SIES** (cu/sgp). Voorzitter, ik zou van de beslotenheid gebruik willen maken om nog een paar vragen aan de wethouder te stellen over de juridische procedure.

De heer **BUIJT** (lr). Ik begrijp dat we er sowieso niet over stemmen.

De **VOORZITTER**. De vergadering kan alleen doorgang vinden als de raad het goed vindt.

De heer **BUIJT** (lr). Anderen suggereerden dat dit helemaal niet hoeft.

De **VOORZITTER**. In de regel is het zo dat het gehonoreerd wordt als een partij vraagt om in beslotenheid te spreken, maar het is in principe een raadsbesluit.

De heer **BUIJT** (lr). Wij gaan het absoluut niet blokkeren. Ik hoop alleen niet dat we een soort overhoring krijgen van 20 projecten, waarbij aan de wethouder gevraagd wordt wat hij er wel en niet van weet. Dat zou ik niet fair vinden.

De **VOORZITTER**. Goed, maar dat is in het debat zelf aan de orde.

Ik schors nu de openbare vergadering en verzoek de ambtenaren en andere aanwezigen die niet bij de griffier bekend zijn en ingetekend hebben, om de zaal te verlaten.

[besloten gedeelte van 20.20 uur tot 20.55 uur]

De **VOORZITTER**. Ik heropen de openbare vergadering. We zijn nog steeds bij agendapunt 15, het debat naar aanleiding van het feitenonderzoek Boompjeskade. We beginnen met de tweede termijn.

Tweede termijn

De heer **BUIJT** (Iv). Voorzitter, ik heb op verzoek van enkele collega's de motie nog iets explicieter gemaakt omdat er volgens sommigen wat onduidelijkheid was over wat we precies onderzocht willen hebben. Ik wil daarom motie 1A indienen. In mijn irritatie heb ik net een poppetje getekend en die staat nu op de motie. Dat had ik niet in de gaten. Ik weet niet of de motie rechtsgeldig is.

De **VOORZITTER**. Dit hoort in de categorie: wat zou de kunstenaar hiermee bedoeld hebben?

Motie 1A, "Vervolgonderzoek Waterfront"

De Raad van de gemeente Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 december 2016 ter bespreking van het Feitenonderzoek Boompjeskade 10-14,

constaterende dat:

- collegestukken door de jaren heen een beeld schetsten van een vastgoed organisatie die de boel op orde had;
- de omvang en duur van de Waterfront fraudezaak aantoonde dat de organisatie lange tijd niet naar behoren functioneerde;
- signalen dat er bij Waterfront gefraudeerd werd het college niet bereikten;

- hier een cultuur van niet escaleren aan ten grondslag lag maar die cultuur zelf niet bevredigend verklaard wordt;

overwegende dat:

- er een opdracht ligt voor een vervolgonderzoek om te komen tot een goed functionerende vastgoedorganisatie;
- de cultuur van niet escaleren expliciet meegenomen moet worden om een op de taak toegeruste vastgoedorganisatie neer te zetten en herhaling te voorkomen;

verzoekt het college:

bij het vervolgonderzoek in retrospectief mee te nemen:

- de cultuur van niet-escaleren;
- het niet doorgeven van fraudesignalen van management richting college;
- de rol van politiek verantwoordelijken inzake bovenstaande punten,

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. R. Buijt

De heer **SIES** (cu/sgp). Voorzitter, ik kom even terug op wat we net gehoord hebben. Ik begrijp dat wordt gezegd dat er wordt teruggeclaimd en dat de gemeente daardoor haar claim niet bij de kantonrechter kan neerleggen maar dat er een bodemprocedure gevolgd moet worden. Ik heb mijn twijfels of dat de juiste juridische procedure is, maar we zijn nu eenmaal gestart, dus je kunt er waarschijnlijk niet meer omheen. Voor zover ik weet, staat een huurzaak los van andere claims. Ik begrijp dat de wethouder zich gegijzeld voelt door de betreffende ondernemer omdat die een interessante juridische casus heeft. Waarschijnlijk heeft hij ook wat rechten opgebouwd doordat de gemeente de situatie jarenlang heeft laten bestaan, zonder er een goed dossier over op te bouwen. Ik vul het nu in, dus als het niet zo is, dan hoor ik dat graag van de wethouder. Ik hoor ook graag welke andere mogelijkheden de wethouder onderzocht heeft en eventueel zelfs geprobeerd heeft

om elke mogelijk gebruik van het pand te stoppen. Volgens mij zijn er namelijk nog andere middelen. Ik zou dat graag van de wethouder horen.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Uiteraard bekijk je alles. Uiteindelijk kom je tot de slotsom dat dit de enige manier is om dit voor elkaar te krijgen. Je moet ook goed beseffen dat de overheid zich aan de wet moet houden. Daar moet je heel prudent mee omgaan. Voor je het weet, probeer je een privaatrechtelijke overeenkomst die je in dit verband hebt, ... als je een privaatrechtelijke overeenkomst op een bestuursrechtelijke manier probeert te elimineren, kun je ook nog tegen het fenomeen "détournement de pouvoir" aanlopen. Daar moet je dus ook voor uitkijken. Het wordt heel juridisch en daar wil ik graag van wegblijven. Neemt u van mij aan dat je heel zorgvuldig moet handelen, om voor elkaar te krijgen wat je wilt. Het is niet voor niets dat we dat met uitgebreid advies van juristen doen. Hoe vervelend het is en hoe lastig het uit te leggen is aan Rotterdam: we moeten het volgens de wet spelen. We hebben in Nederland scheiding der machten. Wij zijn hier een partij in een rechtszaak met een private andere partij. De gemeente net zo veel rechten en plichten als ieder ander die een rechtsgang bij een rechter opstart. Wij hebben ons te onderwerpen aan de rechtsgang die we in dit land hebben afgesproken. Dat is wat er gebeurt, hoe onbevredigend het soms kan zijn voor degenen die zo'n rechtsgang voert. Die onvrede bespeur ik bij de raad en bij anderen, maar die bespeur ik ook bij mezelf. Ik zou het heel graag anders willen, maar dat kan niet. Ik moet deze procedure bij de rechter volgen. Ik hoop dat het voor de zomer tot een finale conclusie komt, maar zeker weten doe ik het niet, want het is de rechter die daar uiteindelijk over gaat.

De heer **SIES** (cu/sgp). Ik begrijp dat de andere partij claims neerlegt dat het pand onbruikbaar is, omdat het niet voldoet aan een aantal vergunningen. Ik begrijp ook dat de officiële huurder een verbintenis heeft

met de huidige gebruiker van het pand. Dat vraag ik even na, want dat weet ik niet zeker. De wethouder geeft aan dat de huidige gebruiker voldoet aan alle vergunningen. Volgens mij kan dat niet. Het is het een of het ander. Of je kunt een claim indienen dat het pand niet klaar is omdat er niet aan de vergunningen wordt voldaan. Dat is de claim, naar ik begrijp. Je kunt niet via een stichting of een BV gebruik maken van het pand waarvan de gemeente zelf zegt dat het aan de vergunningen voldoet. Dat is namelijk afgelopen zaterdag gecontroleerd. Ik denk dat de wethouder een redelijk eenvoudige zaak heeft. De gebruiker laat namelijk zien dat het pand gebruiksklaar is en de gemeente geeft de vergunningen ervoor af. Leg mij dan nog een keer uit hoe dat in elkaar zit, zodat ik het aan mijn buurman kan uitleggen.

De **VOORZITTER**. De buurman wordt vandaag overladen met informatie.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Het is ook heel lastig uit te leggen. De crux van het verhaal is dat het geen simpele relatie is tussen iemand die iets verhuurt en een huurder die geen huur betaalt. Ten eerste hebben we een historie die al jarenlang speelt. Ten tweede verwijt de huurder bepaalde dingen aan de verhuurder en brengt deze verwijten vervolgens in het juridische proces in. Hij zegt namelijk dat hij nog geld van de verhuurder krijgt, op grond van allerlei overwegingen. Er liggen allerlei afspraken uit het verleden. Er is een vaststellingsovereenkomst getekend: het is allemaal niet zo eenduidig. Was het maar zo eenduidig, want dan kun je onmiddellijk doorpakken. Dat kan nu niet en dat is de hele essentie van het verhaal. Beide partijen dienen claims in ten aanzien van elkaar. Het is uiteindelijk de rechter die zich erover moet buigen. Ik kan niet de huurrelatie van een bedrijfspand eenzijdig opzeggen. Daar heb je altijd een rechtelijke uitspraak voor nodig. Je zult dus de weg via de rechter moeten doorlopen en dat doen we op dit moment.

De **VOORZITTER**. Ik stel voor om deze categorie vragen af te sluiten. Er komt steeds hetzelfde antwoord op. Dat is zonde van de tijd, want we hebben nog veel te bespreken. Ik verzoek u om u een beetje in te houden.

De heer **PEKSERT** (nida). Voorzitter. Ik hoor de wethouder keer op keer zeggen dat hij het irritant vindt. De burger op straat vindt het irritant, maar de wethouder is in een positie dat hij kan handelen. Hij kan het niet alleen maar irritant vinden. Ik zie nu een wethouder die niet weet wat er speelt of het wel weet, maar niet handelt. Hij heeft de regie niet in handen of hij wil het braafste jongetje van de klas spelen. Ik heb net een recept gegeven om deze situatie vanavond te beëindigen. Hij wil er niet in meegaan omdat hij wethouder is en zich aan de wet moet houden. Dat kan altijd. Dat is ook wat we van hem verwachten. Ik ben echter zeer wel de mening toegedaan dat de wethouder hier een einde aan kan maken door eenzijdig de huurovereenkomst op te zeggen, te ontbinden. Kijkend naar de 10 miljoen die het al gekost heeft, moet dat mogelijk zijn. Als de tegenpartij naar de rechter stapt, kan de procedure verder gevoerd worden en houdt de wethouder zich aan de wet. Dan kost het de gemeente echter geen miljoenen meer. We hebben dan geen gedeelde inkomsten meer, want vanavond bleek dat we bepaalde inkomsten missen. Zo komen er steeds stukjes informatie los waarbij wij er continu op inleveren. Het einde is niet in zicht en dat is wat ik irritant vind en de burger buiten op straat nog meer. Dat is niet aan de Rotterdammer te verkopen. Mijn voorstel is: pak de regie in handen. Waarom gaat de wethouder de overeenkomst niet vanavond nog eenzijdig ontbinden en laat hij de tegenpartij naar de rechter stappen. Dan zien we wel wat er gebeurt. Onze positie zal in ieder geval niet slechter zijn dan nu.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ik deel de juridische analyse niet en ik houd mij aan de wet.

De heer **PEKSERT** (nida). Dit is wel heel erg gemakkelijk. Kan de wethouder zeggen dat hij juridisch advies gaat inwinnen over de vraag of dit überhaupt mogelijk is en wat de voor- en nadelen ervan zijn?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Dat is al gebeurd. Het juridisch advies heb ik uitgebreid ingewonnen. Ik ga niet in deze lijn mee, ik houd mij aan de wet. Ik deel het juridisch advies van de heer Peksert niet.

De heer **BRUIJN** (pvda). Twee kwesties. Er is de mogelijkheid om beslag te leggen op iemands rekening. Die stapt vervolgens bijna altijd naar de rechter toe en dan bepaalt deze hoe groot het beslag voor welke periode mag zijn. Is dat gebeurd? Verder hoor ik graag of er ooit is gevraagd om bankgaranties te stellen, zodat zij de eventuele schade op de gemeente kunnen verhalen en wij de misgelopen huur en eventuele schade op de huurder kunnen verhalen.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Dat hebben we gedaan. Voor de goede orde, ik heb het net ook al gezegd, als het gaat om de trajecten duurzame ontbinding huurcontract, alsnog vorderen van niet-betaalde huur, terugeisen van betaalde facturen en niet-uitgevoerde werkzaamheden: we proberen het te verhalen op de bv's, maar ook persoonlijk op de bestuurders. Er is beslag gelegd op getraceerde en aannemelijke vermogensbestanddelen. Er zijn vorderingen op onroerende en roerende zaken en op aandelenkapitaal ten laste van beide vennootschappen. De bestuurders en de voormalige bestuurders zijn erin betrokken, et cetera. Ook wat u zegt over de garanties, dat hebben we gedaan.

De heer **BRUIJN** (pvda). Zou de wethouder ons inzicht kunnen geven in het bedrag dat op rekeningen staat waarop beslag is gelegd? Is dat een substantieel bedrag? Heeft degene die daardoor geraakt is, hier verweer tegen ingediend en is daar al een rechtelijke uitspraak over?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). De laatste stand van zaken weet ik niet. Ik zal het schriftelijk aan de raad doen toekomen.

De heer **PEKSERT** (nida). Een laatste poging om een duwtje in de goede richting te geven. De wethouder zegt steeds dat hij zich aan de wet houdt, maar ik wil hem in herinnering geven dat Rotterdam eerder veroordeeld is met betrekking tot preventief fouilleren als degene die onwettig handelde. Zie nu: preventief fouilleren is nu in de wet gewaarborgd. Eerder is dat ook al eens gebeurd met betrekking tot het achterhalen van illegaal vermogen in het buitenland. Daar zijn nu meer regels voor beschikbaar. Ik noem ook nog de Rotterdamwet. Daar zijn wij ooit mee begonnen en die nu ook is gewaarborgd in de wet. Ik wil maar aangeven dat we zien dat het grote effecten kan hebben als we ballen tonen in Rotterdam. Wees een wethouder die de regie in handen neemt en goed handelt in dezen.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ik heb de regie in handen, maar ik ga het juridisch advies van de heer Peksert niet opvolgen.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Van de orde. Is de wethouder klaar? Ik zou namelijk graag willen dat hij nog even reageert op de ingediende motie 1A die naar mijn idee echt een ander dictum heeft gekregen.

De **VOORZITTER**. Het gaat om de aangepaste motie 1A.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). In motie 1A wordt het college verzocht om bij het vervolgonderzoek in retrospectief mee te nemen: de cultuur van niet-escaleren, het niet doorgeven van fraudesignalen van management en de rol van politiek verantwoordelijken inzake bovenstaande punten. Zoals ik al zei bij motie 1 is de essentie van het onderzoek om ervoor te zorgen dat het voor de toekomst geborgd is. In die zin krijgt het extra nadruk. Dat er vervolgens gekeken wordt wat een cultuur is waarin dat kan

ontstaan en dat je in die zin kijkt hoe het in het verleden in elkaar stak: ja. Het zwaartepunt van het onderzoek is toch werkelijk de vraag welke cultuur nodig is om ervoor te zorgen dat het niet voorkomt. Om uitgebreid een cultuur te gaan analyseren die vier, vijf, zes, zeven jaar geleden op de afdeling heeft geheerst, kan niet de bedoeling zijn. Ik denk ook niet dat de raad dat als zwaartepunt van het onderzoek wenst. Het gaat erom welke cultuur nodig is. Natuurlijk is er een relatie met het verleden en hoe de cultuur was. In die zin wordt het meegenomen in het onderzoek. Dat staat in de motie, dus in die zin omarm ik de motie.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Dat zijn veel woorden, maar retrospectief betekent gewoon terugkijken over de afgelopen jaren. Ik ga ervan uit dat de wethouder de motie letterlijk gaat uitvoeren als ze wordt aangenomen en dat hij precies doet wat erin staat.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ik heb gezegd dat ik het van belang vind dat je echt gaat kijken naar de toekomst en naar de cultuur die nodig is, zodat de problemen niet meer kunnen voorkomen. Dat je vervolgens een link legt met de cultuur die in het verleden in de organisatie bestond, om te bepalen wat ervoor nodig is om die cultuur in de toekomst niet meer te hebben, dat is het retrospectief. De nadruk blijft liggen op de toekomst, omdat we ervoor moeten zorgen dat dit nooit meer kan gebeuren.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Het zijn heel veel woorden, maar ik concludeer dat ik er weinig vertrouwen in heb dat echt onderzocht gaat worden wat de SP-fractie wil.

Mevrouw **LAAN** (vvd). Mijn vraag sluit hier volledig bij aan. De lijst waarover we het zojuist hebben gehad, maakt onderdeel uit van het managementverslag dat wekelijks of maandelijks bij de wethouder op tafel komt. Als het onderzoek wordt uitgevoerd en de wethouder voert de motie uit, wil ik

ook graag inzicht krijgen in de vraag wanneer de lijst precies besproken is, zowel bij de wethouder en vorige wethouders, als bij welke laag van het management dan ook. Dat moet onderdeel zijn van het uitwerken van dit onderzoek. Als dit onderzoek niet diepgravend genoeg is, ben ik heel blij met het voorstel van de SP en zelfs met het voorstel van de Partij van de Arbeid, wat daar een afgezwakte variant van is. Dat moet boven tafel komen, omdat we dan precies weten waar het spaak loopt in de organisatie, waar mensen niet meer de pret hebben om naar boven te gaan. Dan komen we straks bij het onderwerp waarover we met de andere wethouder gaan spreken. Dit moet er echt uit voortkomen: wanneer is die lijst besproken, met wie, en waarom niet met degene die nu achter de tafel zit?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Volgens mij staat dat in de motie. We gaan inderdaad kijken welke cultuur je nodig hebt om in de toekomst ervoor te zorgen dat het wel gebeurt en waarom het in het verleden blijkbaar niet is gebeurd. Welke cultuur heeft daar een rol bij gespeeld?

De **VOORZITTER**. Hebben we zo alles besproken wat met dit onderwerp te maken heeft? Dan stel ik voor om over te gaan tot het stemmen over de ingediende moties.

De heer **BUIJT** (lr). Voorzitter, ik zou graag een korte schorsing willen. Een kwartier, mag dat?

De **VOORZITTER**. Ik schors de vergadering tot 21.30 uur.

De vergadering wordt geschorst tot van 21.13 uur tot 21.50 uur.

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. De heer Buijt had om schorsing gevraagd, dus hij krijgt als eerste het woord.

De heer **BUIJT** (lr). Voorzitter, de fractie van Leefbaar Rotterdam heeft bij elkaar gezeten en vindt het verloop van het debat

aanleiding geven om het voorstel van de PvdA om een lichtere versie van een raadsenquête te steunen. Zoals wij al gezegd hebben, vinden wij dat de onderste steen boven moet komen. Naar aanleiding van het verloop van het debat vinden wij dat er voldoende reden is om de motie te steunen. Daarbij trek ik motie 1A in. De LR-fractie is voornemens om de motie van de Partij van de Arbeid te steunen. Misschien kan de heer Bruijn deze nog even toelichten. Wij hebben twee afspraken gemaakt over de vraag en de termijn waarbinnen het onderzoek gaat plaatsvinden.

De **VOORZITTER**. Motie 1A van Leefbaar Rotterdam is ingetrokken.

De heer **BRUIJN** (pvda). Er wordt op dit moment getracht om de motie zo snel mogelijk op tafel te krijgen, maar in principe blijft de motie staan. Gevraagd wordt om het instellen van een raadsonderzoek, conform artikel 155a Gemeentewet verwijzend naar 32 van het Reglement van Orde. De vraag waarnaar we kijken is hoe de ontwikkeling is van de afdeling Vastgoed in de jaren 2009-2016 vormgegeven in relatie tot het Waterfrontdossier. Voor de goede verstaander is dat de eerste bullet van de motie van de SP en anderen, waaraan toegevoegd is "in relatie tot het Waterfrontdossier". We willen een beperking op de tijdstermijn. Het is immers een kleine enquête. In de eerste vier maanden van 2017 willen we het onderzoek afronden.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Buijt, is de toelichting voldoende adequaat? Dat is het geval. Wil iemand anders nog iets zeggen over de ontstane situatie? Dat is niet het geval. We gaan stemmen.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Voorzitter. De SP-fractie heeft gezegd dat er een onderzoek moet komen waarin de mogelijkheid zit om mensen onder ede te verhoren. Dat komt er nu en het ziet ernaar uit dat het voorstel de meerderheid haalt.

Hoewel wij nog steeds van mening zijn dat het beter zou zijn geweest om een volledige raadsenquête uit te voeren, denk ik dat het goed als we met een zo groot mogelijke meerderheid een motie aannemen. Om die reden zullen wij onze motie intrekken.

De **VOORZITTER**. Motie 3 van de SP, raadsenquête Waterfront, wordt ingetrokken.

De motie van de Partij van de Arbeid is het meest verstrekkend en zullen wij als eerste in stemming brengen. Daarna volgt de motie, streetwise ambtenaren, van Leefbaar Rotterdam.

Zijn er stemverklaringen?

De heer **SCHAMPERS** (d66). Voorzitter. Wij hebben vanaf het begin aan geroepen dat de onderste steen boven moet. Er zijn nog steeds losse eindjes in dit verhaal. Wij steunen van harte het voorstel van de PvdA, zeker met de toevoeging van de heer Bruijn om het onderzoek zo snel, zo kort en zo doeltreffend mogelijk uit te voeren. Motie 4 steunen wij daarom van harte.

De heer **DE LANGEN** (cda). Voorzitter. De fractie van het CDA heeft twijfels aan het voorstel zoals door de heer Bruijn is benoemd. Dat neemt niet weg dat het volgens ons goed is, zoals de heer De Kleijn heeft gezegd, om raadsbreed een geluid te laten horen. Daarom zetten we de twijfels even aan de kant om dit geluid samen uit te dragen.

De **VOORZITTER**. Ik breng motie 4 in stemming.

Motie 4 is 42 stemmen voor met algemene stemmen aanvaard.

De **VOORZITTER**. Ik breng motie 2, streetwise ambtenaren, in stemming.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Voorzitter. Ik had eigenlijk gewild dat het een overbodige

motie was, maar in het debat bleek dat dit niet het geval was. De ambtenaren in Rotterdam zijn nog helemaal niet streetwise, terwijl ze dat wel zouden moeten zijn. De wethouder heeft aangegeven dat er enkele tienduizenden euro's ingestopt wordt om dat voor elkaar te krijgen. Dat zullen we maar een kans geven. We gaan dus voor stemmen.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Voorzitter. Er bleek nog te veel licht te zitten tussen de motie en het collegevoorstel. Na overweging gaf het college aan dat het nog hard nodig is omdat de gemeente nog niet op het niveau is waar ze moet zijn. Wij zullen de motie van harte steunen.

De heer **BUIJT** (lr). De wethouder gaf aan dat een assessment misschien wat te veel van het goede was. Wij dachten dat het allemaal al geïmplementeerd was, zeker met het agendapunt "kwetsbaar vertrouwen" dat straks behandeld wordt. Laten we de sfeer er maar in houden en deze motie steunen.

De **VOORZITTER**. We gaan stemmen over de motie.

Motie 2 is met 40 stemmen voor en 3 stemmen van de VVD tegen, aangenomen.

De **VOORZITTER**. Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van de beraadslaging over dit onderwerp. Er is immers geen raadsvoorstel.

XVI. Rekenkamerrapport "Kwetsbaar vertrouwen, onderzoek naar integriteitsrisico's in het inkoop- en aanbestedingsproces", alsmede voorstel van het presidium inzake de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport.

De heer **SÖRENSEN** (lr). Mijnheer de voorzitter. Volgens mij kan ik hier vrij kort over zijn, na het heel lange debat dat we hiervoor hebben gevoerd en waar dit onderwerp ook werd aangestipt. In het rapport dat wordt opgeleverd, zien we dat er wat frictie is tussen de constatering van

de Rekenkamer zelf en de nuancering van het college van B en W. Je ziet wel dat men de laatste maanden vanuit de organisatie wat dichter bij elkaar gekomen is. In essentie gaat het er volgens om in welke mate er wordt gestuurd op de soft controls en in welke mate er zaken zijn ingebed, zodat je integriteit daadwerkelijk in de genen krijgt op de werkvloer. Dit rapport van de Rekenkamer geeft een aantal goede aanbevelingen. Wij denken dat de integriteit beter geborgd wordt in de organisatie als deze aanbevelingen worden overgenomen. Volgens mij zijn zowel de Rekenkamer als wijzelf en het college van burgemeester en wethouders ervan doordrenkt dat we de integriteit goed moeten borgen en dat het er vooral om gaat om cultuurveranderingen te bewerkstelligen. Al met al zijn wij voor het Rekenkamerrapport, voor de conclusies en voor de aanbevelingen.

De heer **SCHAMPERS** (d66). Mijnheer de voorzitter. Wij hebben eerder de nodige kritiek geuit op de stap van bevinding naar conclusie in dit rapport. Dat doen wij wel vaker bij rekenkamerrapporten. We hebben toen aangekondigd dat we diverse amendementen zullen indienen, omdat we vonden dat een aantal conclusies wat kort door de bocht waren. De gemeente heeft wel degelijk al stappen gezet. Ze is met een meerjarig verbeterprogramma bezig en is op de goede weg. In het licht van de vorige discussie, die niet voor niets zo lang heeft geduurd, zeker gezien de sentimenten die er leven, vinden wij het op dit moment niet opportuun om het rapport te amenderen. Daarom zullen wij de conclusies en aanbevelingen onderschrijven.

De heer **SIES** (cu/sgp). Mijnheer de voorzitter. Wij zijn blij dat het college en de Rekenkamer naar elkaar zijn opgeschoven. Wie er bewogen heeft, laten we maar in het midden. Nu het college de aanbevelingen overneemt, zijn we nieuwsgierig hoe het college deze gaat borgen. Het zal impact hebben op de organisatie. Hoe gaan we ervoor zorgen dat dit geen rapport wordt

waarvan we over een paar jaar zeggen: o ja, dat hadden we ook nog? Het moet echt geïmplementeerd worden en in de haarvaten van de organisatie zijn beslag krijgen.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Het doet ons goed om te zien dat alle conclusies en aanbevelingen door het college worden overgenomen. Het lijkt mij een goede basis om naar de toekomst toe verder te werken aan de processen met betrekking tot integriteit.

De heer **VISSER** (d66) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Wat mij betreft is de discussie die we de afgelopen uren gevoerd hebben, voor het college aanleiding om het rapport zeer serieus te nemen. Ik ben het zeer eens met alle sprekers die we vandaag hebben gehoord. We zijn inmiddels wel een eind verder. In maart/april hebben we deze Rekenkamerrapportage besproken. Toen al hebben we tegen elkaar gezegd dat we met een aantal zaken die erin staan, bezig waren. In 2014 waren we al met de inkoop begonnen, onder andere naar aanleiding van het schoonmaakdossier. Het is glashelder dat we de afgelopen tijd heel goed hebben gezien dat er nog veel werk te verrichten is. Wij nemen de conclusies en aanbevelingen van de Rekenkamer daarom over. Dat is niet helemaal congruent met toen, maar we zijn ook een groot aantal maanden verder. De heer Sies vroeg terecht hoe wij dat gaan terugbrengen naar de raad. Ons voornemen is om in de eerste kwartaalrapportage een overzicht te geven van een aantal zaken: de stand van zaken van het meerjarig verbeterprogramma. We hebben afgesproken dat dit programma tot begin 2017 loopt. Ik had aangekondigd dat ik de implementatie van allerlei dingen rondom organisatiesystemen wilde laten reviewen, gewoon voor mezelf om te laten zien hoe het bij elkaar komt. Wat mij betreft doen we dat in het voorjaar van 2017. Laten we afspreken dat we het voor de meivakantie doen. Ik zie wel in dat het bij elkaar brengen van veel dingen, veel van

de organisatie vraagt. Vanuit de raad gaat het erom te laten zien dat er oprechte interesse in de voortgang is. Vanuit onze kant is het de opzet om te laten zien dat we de goede dingen beetpakken. Wat mij betreft komen we in het voorjaar 2017 bij u terug.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Het is natuurlijk prima, maar ik zou graag willen dat daarin heel expliciet de voortgang op alle aanbevelingen van de Rekenkamer is verwerkt.

De heer **SIES** (cu/sgp). Ik ben blij met de toezegging die de wethouder doet, maar ik zou hem willen vragen of hij dat ook in het voorjaar van 2018 wil doen. Ik neem aan dat we in het voorjaar 2017 de voortgang tot nu toe horen. Laten we die review twee jaar beethouden.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. Dan stel ik voor om te gaan stemmen over het voorstel. Is er behoefte aan stemming? Dat is er niet.

Het voorstel wordt met algemene stemmen aanvaard.

XVII. Onderzoek werkcultuur gemeente Rotterdam.

De **VOORZITTER**. Bij dit agendapunt is er een aangehouden motie uit een eerdere vergadering.

Mevrouw **LAAN** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Het agendapunt is doorgeschoven omdat het college had toegezegd dat het met een brief zou komen. Die brief hebben wij deze week ontvangen. De VVD-fractie is niet erg gerustgesteld en is dus niet van plan om de motie in te trekken. Van de andere indieners heb ik niets anders gehoord. Het gaat ons om twee dingen. Wat er uit de brief naar voren is gekomen, heeft mij meer verontrust dan dat het mij geruststelde. Het was een heel eerlijke brief. Daar was ik blij mee, maar er bleek nadrukkelijk uit dat je

de oplossing niet moet overlaten aan twee mensen die met elkaar in gesprek zijn over iets waarover ze het niet eens zijn, hoe goed ze het ook bedoelen. Mijn voorstel is om de motie in samenspraak met de COR tot hetzelfde resultaat te laten leiden, zodat in ieder geval mensen van buitenaf meekijken hoe de situatie kan worden opgelost. Het is nadrukkelijk niet een situatie tussen het management en het college, maar iets van de gehele organisatie. Daar moet nadrukkelijk de kennis en kunde van anderen bij betrokken worden om voor de Rotterdammer en voor onszelf de beste werksituatie te creëren, zodat ambtenaren dat kunnen gaan doen waarvoor ze betaald worden. Dat is kritisch meedenken en eigen initiatieven naar voren brengen om de best mogelijke plannen voor de Rotterdammers in werking te stellen. In die zin is er geen wijziging van het voorstel en handhaven wij de motie.

De heer **SÖRENSEN** (lr). In de motie wordt opgeroepen tot een extra onderzoek. De beantwoording in de brief laat zien dat er een besef is dat er iets mis is. Je ziet ook dat er verschil is per cluster. We hebben net het cluster SO gehad. Daar gaan we een raadsonderzoek instellen. Er liggen drie rapporten van de Rekenkamer, waarin het onderwerp ook al wordt aangestipt: kwetsbaar vertrouwen, handelingsvertrouwen, geen krimp. De COR heeft aan PwC een opdracht meegegeven, de centrale ondernemingsraad gaat ook nog wat doen. Ik vind het wel genoeg zo. Volgens mij lopen er voldoende onderzoeken en weten we voldoende hoe het zit. Er zijn ook al voldoende acties uitgezet om dit te tackelen: MTO, energieonderzoeken, energiegesprekken. Ik vind deze motie echt too much.

De heer **SCHAMPERS** (d66). Ik kan me wel vinden in de kritiek van de heer Sörensen. Daarnaast zet ik wat vraagtekens bij de tijdigheid van de motie. Ik begrijp dat er naar aanleiding van berichten in de media, verontrustende geluiden van de centrale

ondernemingsraad, geluiden in de krant over de werksfeer en over bepaalde cultuur, iets naar boven borrelt en dat je er iets aan wilt doen. Tegelijkertijd moet mevrouw Laan meer dan elk ander zich realiseren wat voor een moeilijke situatie er nu is en welke moeilijkheid komt kijken bij het runnen van een grote organisatie. Als je in welke organisatie dan ook in een verstoorde verhouding terechtkomt, probeer je door een goed gesprek, door samen vast te stellen wat er precies mis is en hoe het is veroorzaakt, een verbetertraject in te zetten. Pas als je er samen niet uitkomt, ga je externe hulp inschakelen.

Mevrouw **LAAN** (vvd). Maar als er in de brief van het college nu staat dat er sprake is van een angst ten opzichte van elkaar, dan is een gelijkwaardig gesprek toch niet mogelijk?

De heer **SCHAMPERS** (d66). Dat weet ik niet. Het impliceert niet per se dat er geen gelijkwaardig gesprek mogelijk is. Het impliceert dat er ergens een verstoorde verhouding is ontstaan. Dat kan ook te maken hebben met het aangeven van grenzen of het uitspreken van verwachtingen. Ik denk dat veel mensen in deze raad een werkgever hebben of zijn. Zij zijn bekend met verschillende soorten werksferen en problemen die daarbij komen kijken. Als mensen met elkaar samenwerken, heb je te maken met communicatie, wederzijds begrip en onbegrip. Dat komt in alle organisaties voor. Normaal gesproken ga je eerst kijken of je er samen uitkomt. Als dat niet lukt, schakel je een externe in. Kort gezegd, de grote reorganisatie die we achter de rug hebben, het dossier Waterfront dat op tafel ligt, de onrust die is ontstaan door troubles met een directeur op een bepaald cluster: al die zaken spelen natuurlijk mee in het veroorzaken van die onrust. Ik vind het niet meer dan logisch dat die onrust nu op tafel ligt. Ik denk dat het goed is om eerst de rust te pakken en met elkaar aan tafel te gaan. Ook moet het meerjarig verbeterprogramma eerst volledig worden

uitgevoerd. Daarna heeft het pas zin om te kijken of het op de juiste manier gaat. Ik denk dus dat de motie te vroeg komt. Ik vind dat we het college de tijd moeten geven om er eerst samen met de top van het ambtelijke apparaat uit te komen. Als de signalen aanhouden en we horen over een halfjaar nog steeds deze geluiden, dan wordt het tijd om een externe in te schakelen.

De heer **HEIJMEN** (pvda). De heer Schampers refereerde eraan dat er eerst vanuit de media een bepaald beeld ontstond. Dat leidde natuurlijk tot vragen. Het was naar aanleiding van RTV Rijnmond die tijdens het begrotingsdebat aan het college vroeg om er snel op terug te komen. Dat is gebeurd, ook nadat een kort debat had plaatsgevonden over de motie die collega Laan had ingediend. Mevrouw Laan heeft natuurlijk wel gelijk als zij zegt dat de grote ongerustheid niet zozeer is weggenomen, zoals we gehoopt hadden. De ongerustheid is juist bevestigd. Door de ondernemingsraden wordt nogal wat gezegd: een ondernemingsraad spreekt niet snel van een onveilige werksfeer. Ik weet hoezeer het dit college aan het hart moet zijn gegaan, omdat het in het coalitieakkoord juist heeft afgesproken dat integriteit van het bestuur en een veilige werkomgeving prioriteit zou krijgen. Het college komt daarop terug in de brief, maar toch kan ik er niet omheen dat er op twee onderdelen door de OR wordt gesteld dat die gevoelens wel degelijk aanwezig zijn. Ik wil aannemen dat het college dit serieus wil nemen, maar ik ben het van harte met mevrouw Laan eens: je moet gewoon gevolg geven aan de motie.

De heer **SCHAMPERS** (d66). Ik kan me daar in grote lijnen in vinden. Ik kan me uiteraard ook vinden in wat mevrouw Laan signaleert. De signalen zijn niet te negeren, maar het zou ernstig zijn op het moment dat het college het niet zou herkennen en dat doet het nadrukkelijk wel. In de brief staat: "ons college onderkent de ernst en urgentie van het onderwerp en ervaart de inzet van de medezeggenschap als

constructief". Men is in gesprek met elkaar, men erkent de problematiek, maar het college zegt ook dat het in gesprek is en dat die gesprekken constructief zijn. Op het moment dat deze organisatie op een of andere manier niet zou functioneren – we hebben het niet over checks and balances bij huurachterstanden, maar over het algemeen functioneren van de organisatie – dan zou er een probleem zijn. We hebben echter een jaarlijkse enquête, er zijn vertrouwenspersonen, er is een medezeggenschapsraad en een centrale ondernemingsraad die aan de bel trekt. In eerste instantie geef je dan het vertrouwen aan het gemeentebestuur zoals het hier zit. Ik ben het met de heer Schampers eens dat het een open en eerlijke brief is van het college. Ik lees erin dat het de zaak zeer serieus neemt, maar ik constateer ook dat het in alle openheid en eerlijkheid nog altijd de situatie is dat er bij twee clusters nog steeds gevoelens voordoen die eerder zijn geuit en dat daar nader naar gekeken moet worden. Omdat dit zo'n ernstige situatie is, vind ik dat er gevolg gegeven moet worden aan de motie die mevrouw Laan heeft ingediend.

De heer **SÖRENSEN** (lr). Ik vind het bijzonder dat we allemaal dezelfde analyse maken, maar dat sommigen nu willen overgaan tot een onderzoek. We weten dat het niet altijd prettig werken is. We weten dat er gevoelens van onveiligheid zijn. We hebben geen onderzoek nodig om dat vast te stellen, sterker nog: het wordt erkend. Er wordt een heel open en eerlijke brief geschreven waarin wordt aangegeven waar de pijnpunten zitten. Het is belangrijk om dan juist aan de slag te gaan en niet eerst nog een onderzoek eroverheen te gooien. Waarom zou volgens de PvdA nog een extern onderzoek nodig zijn? Wat brengt dat wat er nu nog niet is?

De heer **HEIJMEN** (pvda). Je moet even verder gaan dan de kwestie die gesignaleerd werd. We signaleren dat nu bij de OR. De OR geeft toe dat de signalen er zijn en dat je ze serieus moet nemen. Daarin krijgt de OR nu een rol. Wij willen

de OR wat extra's meegeven met het externe onderzoek. Wij denken dat het voor de verhouding tussen de partijen goed zou zijn als je er een externe bij zet.

De heer **SÖRENSEN** (lr). Het is inderdaad in een stroomversnelling gekomen naar aanleiding van dat krantenartikel. Maar goed, het is niet de eerste keer dat dit soort signalen zijn geuit. Het is ook niet de eerste keer dat er vanuit de organisatie serieus naar gekeken wordt. Er liggen allerlei verschillende verbeterprogramma's: het herinrichten van HRM, de energiegesprekken, noem maar op. Ik blijf het niet opnoemen. Ik vind het vreemd dat de PvdA nog een extra onderzoek wil. Ik heb mijn punt gemaakt, ik houd het hierbij.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Ik wil de heer Sörensen graag overtuigen. Ik denk dat we het in essentie met elkaar eens zijn dat er in de brief een eerlijk beeld geschetst wordt, dat er iets moet gebeuren en dat we allemaal een veilige werksfeer bij de gemeente Rotterdam heel belangrijk vinden. In de motie wordt voorgesteld om mensen van buiten te laten meekijken om de problemen op te lossen. Er is een reden voor om het op die manier te doen. In de brief lezen we namelijk ook dat voor een deel van de mensen die aangeven dat zij een onveilige situatie ervaren, het bestuur een onderdeel van het probleem is. Dan geeft het meer vertrouwen als je mensen van buitenaf ernaar laat kijken. Dat kun je een onderzoek noemen, maar dat maakt in essentie niet uit.

De heer **SÖRENSEN** (lr). Het gaat wel in essentie om onderzoek. Dat hebben we helemaal niet nodig. Ook mediation is helemaal niet nodig, want de organisatie is zo groot dat er echt wel mensen te vinden zijn die elkaar kunnen ondersteunen, zonder dat er vervelende situaties ontstaan. Nogmaals: het is niet voor het eerst dat dit naar boven komt. Er is al verschrikkelijk veel op ingezet. Het is ook helemaal niet vreemd dat er spanningen ontstaan in zo'n grote organisatie met zo veel veranderingen. Het speelt ook niet in

de hele organisatie: het speelt zich af in enkele clusters. Het zijn ook net clusters die of de heel grote 3D-transitie achter de rug hebben, of een dossier als Waterfront hebben moeten behandelen. Dat doet pijn en dat heeft zijn weerslag op het gevoel van de medewerkers. Daar is geen extra onderzoek voor nodig.

De heer **DE LANGEN** (cda). Ik ben het met iedereen eens. De laatste passage op pagina 1 doet enorm veel pijn aan de ogen. De positie van de COR vind ik essentieel. De vraag is of de interventie die mevrouw Laan voorstelt, de meest geëigende weg is. Ik vind het juist goed dat er bij zo'n open brief wordt vermeld dat de COR aan het stuur is en dat hij zelf een onderzoek doet. Volgens mij is de belangrijkste vraag of het college hulp biedt als de COR die nodig heeft. Dat is mijn eerste vraag aan de wethouder. Als daar een externe bij nodig wordt geacht om de COR te helpen, lijkt mij dat prima. Ik vind het belangrijk dat de COR aan het stuur blijft zitten. Ten tweede is het belangrijk hoe de raad wordt geïnformeerd als de COR dat onderzoek doet, met of zonder hulp van een extern bureau. Het is nu immers een kwestie die de raad graag wil volgen. Ik zag echter niet in de brief terug hoe de wethouder ons gaat informeren over het proces. Met die twee vragen kan ik gemakkelijk de keuze maken of ik voor of tegen de motie ga stemmen. Uiteindelijk bereiken we dan hetgeen we met zijn allen willen.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik vond het een pittige brief van de wethouder. Ik vond het ook zeer verontrustend. Dat lijkt me logisch, gezien wat erin staat. Er staat bijvoorbeeld in dat bij het cluster Stadsontwikkeling gevoelens van onveiligheid zijn en een onveilige werksfeer. Als we dat tot ons laten doordringen: je zou maar elke dag naar je werk moeten, terwijl je je niet veilig voelt. Dat is nogal wat! Terecht werd gezegd dat het college onderdeel is van dit probleem. Mijn vraag is dan ook aan het college of het iets kan verduidelijken uit deze brief. Een van de oorzaken van de onveiligheid die

werknemers ervaren, wordt genoemd. Dat is namelijk de stijl van het college. Ik ben zeer benieuwd wat hieronder verstaan wordt. De wethouder heeft de brief geschreven, dus ik neem aan dat hij kan uitleggen wat de stijl van het college is waardoor werknemers zich onveilig voelen.

De heer **BONTE** (gl). Toen we op 24 november over dit onderwerp spraken, bracht mevrouw Laan deze motie in. We spraken erover naar aanleiding van een stuk in de media. Op dat moment was de reactie van het college dat er naar zijn weten geen sprake was van een onveilige werksfeer. Volgens deze brief blijkt uit de inventarisatie rond een aantal ondernemingsraden dat bij ten minste twee clusters binnen de gemeente wel degelijk sprake is van gevoelens van een onveilige werksfeer. Dat lijkt mij ernstig genoeg om op een degelijke manier aan te pakken en te onderzoeken. De COR is daar zelf mee bezig. De heer De Langen geeft terecht aan dat er externe expertise ter beschikking gesteld moet worden als de COR die nodig heeft. Dat kan prima parallel aan een behoefte die de raad heeft. Ook de raad heeft natuurlijk veel belang bij een goed functionerende ambtelijke organisatie waarin men het gevoel heeft om vanuit vertrouwen te kunnen werken. Het is dus logisch dat mevrouw Laan een motie heeft ingediend en nu aangeeft dat ze hem in stemming wil brengen. Gezien de brief van het college waarin de signalen die eerder in de media waren geuit, worden bevestigd, is er des te meer reden om het externe onderzoek uit te voeren. Ik sluit mij dus bij mevrouw Laan aan. Het zou goed zijn als het externe onderzoek plaatsvindt. Ik ben het met de heer De Langen eens dat het onderzoek goed parallel kan lopen met het onderzoek dat vanuit de COR wordt uitgevoerd.

De heer **DE LANGEN** (cda). Ik ben in ieder geval geen voorstander van een dubbel onderzoek. Ik zeg juist dat je achter de werknemers moet gaan staan als je de geluiden serieus neemt. De COR is het orgaan dat er voor hen is. Ik hecht heel erg

aan de analyse en de mening van de COR. Dat is wat ik graag zou terugzien in de raad. Een parallel onderzoek vind ik dus niet goed. Ik zie de COR graag aan het stuur. Dat zijn de vertegenwoordigers van al onze werknemers en die vertrouw ik het meest.

De heer **EL OUALI** (nida). Ik kan mij slechts aansluiten bij een aantal sprekers voor mij. Nida is een van de indieners van de motie. We hadden inderdaad graag een extern onderzoek gezien. De wethouder vroeg bij de vorige vergadering om de motie achter de hand te houden, omdat er een reactie zou komen. Die hebben we gekregen. Naar aanleiding van de brief zijn er nog wat vragen gesteld waarop ik het antwoord graag hoor, maar ook ik kom tot de conclusie dat er nog echt een aantal zaken zijn die mij ervan overtuigen dat het goed is om het onderzoek uit te besteden aan een extern bureau. Er moet echt een onderzoek door derden komen die er met enige distantie tegenaan kijken en niet door directbetrokkenen. Op deze manier kunnen wij met de juiste informatie de toekomst tegemoet gaan, eventueel met de nodige stappen die daarbij horen. Wij zijn van mening dat de motie, als deze weer wordt ingediend, op deze manier moet worden uitgevoerd.

De heer **VISSER** (d66) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Nadat mevrouw Laan haar motie vorige keer had ingediend, heb ik nadrukkelijk gezegd dat ik als wethouder Organisatie in gesprek ga met de verschillende ondernemingsraden, met de COR en ik vraag de concerndirectie om het gesprek te voeren. Dat is gebeurd. We hebben geprobeerd om in de brief terug te geven wat voor soort gesprekken dit geweest zijn en wat we daar gehoord hebben. Ik vind het jammer dat er een beeld ontstaat dat er echt onrust in de organisatie is ten aanzien van de werkwijze van het college. We hebben geprobeerd een opsomming te geven. Ik wil nadrukkelijk zeggen dat de bullets op de eerste pagina van de OR van Stadsontwikkeling komen. Ik denk en hoop

dat mevrouw Laan geholpen zal zijn als ik zeg dat de grootste problematiek die we tegengekomen zijn, zich bij Stadsontwikkeling voordeed. Dat is ook niet zo gek. Daar is veel aan de hand. Er is de afgelopen tijd heel veel gebeurd. Het zou mijn voorkeur hebben dat we twee dingen doen. Het MTO, het medewerkerstevredenheidsonderzoek, waarvan allerlei mensen hebben gezegd dat we het niet moesten doen omdat het tot onrust zou leiden, hebben we gewoon doorgezet. De analyse wordt nu gemaakt. Begin volgend jaar krijgen wij de resultaten van het MTO terug. Daar krijgen wij veel informatie uit. Het tweede is het vervolgonderzoek bij Vastgoed. Dat is er nadrukkelijk een onderdeel van, want het gaat over cultuur. Ik zou de OR van Stadsontwikkeling juist willen uitnodigen om dat onderdeel samen te doen. Het tweede cluster waarover het gaat, is het MO. Wat daar vooral gezegd is, is niet zozeer dat het gaat over de stijl van het college of een gevoel van onveiligheid, maar het probleem is nadrukkelijk gekoppeld aan de reorganisatie en de werkdruk. Dat snap ik, want dat wordt nu bij elkaar gebracht. Mijn voorstel is om bij MO daarover met elkaar het gesprek te voeren met de OR: wat is er aan de hand, hoeveel werkdruk is er, wat kunnen we eraan doen? Bij SO zou ik nadrukkelijk willen aansluiten bij het vervolgonderzoek. Om nu nog een aanvullend onderzoek te starten, lijkt mij op dit moment niet verstandig. Ik denk dat het ons niet verder helpt. Ik heb ook geen signaal van de OR'en, noch van de COR, gehad dat zij dit externe onderzoek willen laten uitvoeren. Wel is het zo dat de COR zelf wat onderzoek gaat verrichten. Dat moeten ze vooral doen. Als ze daar externe ondersteuning voor nodig hebben, moeten ze dat doen. Ze hebben overigens ook een eigen budget en ik stel graag de benodigde ondersteuning beschikbaar. Ik heb die vraag echter niet gekregen. Ze hebben ook niet tegen mij gezegd dat ze het een heel goed plan vinden om nu een extern aanvullend onderzoek te laten doen. Ze weten precies wat er speelt, zeker bij

Stadsontwikkeling. Ik ontraad daarom de motie, hoewel ik best begrijp wat erachter zit. U moet echter ook van ons aannemen dat wij volop met de OR'en en de COR in gesprek zijn en dat er bij Vastgoed al veel aan de cultuur gedaan wordt.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Ik heb nog geen antwoord gekregen op mijn vraag wat precies de stijl van het college is, waardoor mensen zich onveilig voelen en bang zijn.

De heer **VISSER** (d66) (wethouder). Ik heb daar geen precies antwoord op. Ik heb de afgelopen tijd heel veel mensen gesproken. We hebben een aantal zaken met elkaar besproken. Wij hebben een can-do-stijl: stevig doorpakken. Daar willen wij ook graag discussie over voeren. Soms heb je een stevige discussie, ben je het niet altijd met elkaar eens, maar neem je wel samen een besluit. Dat is niet altijd hetzelfde als bij eerdere colleges, maar ik weet één ding zeker en dat mag ik vanuit mijn positie zeggen. Ik heb eerder met andere colleges gewerkt en ook daar werd weleens een stevig gesprek gevoerd. Het kan best zijn dat de stijl van dit college daarin afwijkend is. Dat moeten wij ons aantrekken. Dat wil ik ook van de OR'en horen, want het is fijn dat er een bepaalde stijl is van het college, maar elke medewerker die aan ons bureau zit of die via een directeur met deze stijl te maken heeft, moet zich veilig voelen. Het kan best zijn dat onze stijl wat directer of wat scherper is. Daarover moet het gesprek plaatsvinden.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dank voor het duidelijke antwoord. Dit antwoord sterkt mij alleen nog meer in de overtuiging dat er juist behoefte is aan een extern persoon die hiernaar kijkt. Dat lijkt mij beter dan dat het college het weer zelf gaat beoordelen. Vandaar dat de motie wat mij betreft blijft staan.

De **VOORZITTER**. Als er geen behoefte is aan bijdragen in tweede termijn, dan stel ik voor om te gaan stemmen over de ingediende motie. Ik verzoek de leden om

binnen te blijven of in de buurt te blijven. Ik laat de bel een of twee keer gaan. Dan gaan we stemmen. Ik wil vermijden dat er ongelukken gebeuren, dus ik verzoek iedereen om in de raadzaal te blijven of in de onmiddellijke nabijheid ervan. Ik wil daaromtrent geen verwijten hebben.

We gaan stemmen over de motie "Onderzoek Rotterdamse werksfeer". Zijn er leden die een stemverklaring willen afleggen? Dat is niet het geval.

De motie wordt met 21 stemmen voor en 22 stemmen tegen verworpen. Voor stemden de fracties van PvdA, SP, VVD, Nida, GroenLinks, ChristenUnie-SGP en Partij voor de Dieren.

XVIII. Verzoek om beraadslaging over het niet uitvoeren van twee moties door het college, aangevraagd door de heren L.P.M. de Kleijn, L.C. Bruijn en R.T.J. van der Velden .

De heer **DE KLEIJN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Het gaat over twee moties, te weten de motie "Clausule in contracten voor bijstelling inkomen topambtenaren" en de motie "Een moreel appel". Ik zal niet inhoudelijk ingaan op de moties. Dat debat hebben we inmiddels al drie keer gevoerd, namelijk bij het aannemen van de moties, in de commissie en volgens mij nog een keer. Dat ga ik niet meer doen. Beide moties zijn aangenomen door de meerderheid van de gemeenteraad van Rotterdam. Beide moties kunnen wettelijk en praktisch uitgevoerd worden. Het college wil de moties echter niet uitvoeren. Dat is wat de SP-fractie betreft een principiële kwestie. Het uitvoeren van verzoeken in moties van de gemeenteraad van Rotterdam aan het college is namelijk niet facultatief. Als we dat zouden toestaan, zou het indienen van moties vergaand devalueren. Daarmee zouden we tegen het college zeggen dat de meerderheid van de raad iets verzoekt, maar als het college het niet wenst uit te voeren, dan is het ook prima en legt de raad zich daarbij neer. Ik vind dan ook dat het niet uitvoeren van een

motie een zwaar politiek feit is. Ik zou heel graag het college alsnog de gelegenheid geven om het handelen op deze twee moties te veranderen. Zo niet, dan zal ik in tweede termijn een motie van afkeuring indienen, omdat ik vind dat de gemeenteraad niets anders kan doen dan dit handelen afkeuren. Tenzij fracties zeggen dat het college achteraf gezien gelijk heeft gehad. Dat heb ik in de commissiebehandeling van geen enkele fractie gehoord, dus ik zou het heel vreemd vinden als dat op dit moment nog op tafel kwam.

De heer **HEIJMEN** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Moreel gezien zat hij fout. Dat waren de woorden van de heer Van Elck in het AD over onze gemeentesecretaris. Nu weet ik wel dat onze gemeentesecretaris tegen een stootje kan, maar het is nogal wat om zo'n aanval in te zetten. Vervolgens is er sprake van een motie die wordt ingediend en dan zegt het college tegen je: kijk, ik kan de motie misschien wel uitvoeren, maar ik wil het niet. Als Leefbaar Rotterdam zulke grote woorden gebruikt in de richting van een ambtenaar, "moreel gezien, zit je fout", dan ben ik benieuwd hoe je je in de raad gaat gedragen op het moment dat je eigen college zegt dat de motie uitgevoerd kan worden, maar het niet wil. Ik ben benieuwd. Ik ga eens kijken hoe dit debat verder verloopt.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. Ook wij hebben dit in de commissie besproken. Over de inhoud zal ik niet uitweiden. Over de motie "Clause in contracten voor bijstelling inkomen topambtenaren" heeft de wethouder duidelijk aangegeven dat hij deze niet wil uitvoeren. Hij heeft dat niet één keer, maar meerdere keren gezegd. Zelfs voor nieuwe contracten wil de wethouder het niet. Hij wil het gewoon niet, omdat hij dan geen aantrekkelijke werkgever is. Dan breekt mijn klomp, zeker gezien de vorige onderwerpen. Dat hij geen aantrekkelijke werkgever is, kan ik me voorstellen als mensen zich zeer onveilig voelen. Voor de rest kan ik er

echter niet in meegaan. Tot slot wil ik de gemeenteraad iets meegeven. Wij vinden het niet kunnen dat het college een motie niet uitvoert. Het gaat hier volledig voorbij aan de wens van de gemeenteraad.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Hier liggen twee moties voor. Wij hebben voor de ene motie en tegen de andere gestemd, maar dit is eigenlijk irrelevant. De regel is dat het college wordt geacht om de motie uit te voeren, als deze in meerderheid is aangenomen. Dat dient te gebeuren naar letter en naar geest. In de praktijk zit daar af en toe licht tussen, maar dat daargelaten.

Dit is voor mij een principiële punt. Hoewel ik de nodige bezwaren had met betrekking tot het appel die ik vorige keer uitgebreid heb toegelicht, is de vraag die nu voorligt de volgende: hoe gaat het college om met moties die zijn aangenomen door de raad? Vervolgens is het aan de raad - misschien is dualisme in dezen wel belangrijk - om zijn eigen positie ten opzichte van het college te taxeren en te zien of daar recht aan wordt gedaan. Ik ben van mening dat de raad zichzelf niet serieus neemt als hij het goedvindt dat moties op deze manier worden afgedaan of zelfs niet eens worden uitgevoerd. Nogmaals: het betreft twee moties. Het is echter een principiële punt dat voor elke motie geldt. Als wij als raad in meerderheid tot een conclusie komen en op basis daarvan een opdracht geven aan het college, zie ik graag een college dat de motie uitvoert, tenzij er wettelijke of juridische bezwaren zijn. Als dat het geval is, kan het college dit uitgebreid motiveren, maar dat zijn uitzonderingen. Buiten dat is er volgens mij geen enkele reden om deze motie niet uit te voeren, behalve dan dat de wethouder er geen zin in heeft. Dat is een argument dat in deze raadzaal nooit steekhoudend mag zijn.

De heer **BONTE** (gl). Mijnheer de voorzitter. We hebben in de raadsvergadering waarin de moties zijn ingediend, een uitgebreid debat met de wethouder gehad. De wethouder heeft toen

uitgebreid betoogd waarom hij het inhoudelijk niet eens was met de twee moties. Daar is altijd ruimte voor in een raadsdebat. Dat is zoals we de debatten in Rotterdam altijd voeren. Het is natuurlijk zeer logisch dat de wethouder er vanuit het college zijn opvatting op mag geven. Dat kan er ook een zijn die tegenover de opvattingen van de raad staat. Een debat wordt echter altijd afgesloten met een conclusie, soms in de vorm van een motie. In deze gevallen was de conclusie er een die anders was dan de mening van de wethouder. Dat betekent dat wij als conclusie van het debat op twee punten hebben gezegd dat de raad de opvatting van de wethouder niet deelt. Wij hebben vervolgens de wethouder als opdracht meegegeven om uitvoering te geven aan de wens van de raad op deze twee punten. Er kunnen in mijn ogen maar twee redenen zijn op basis waarvan de wethouder vervolgens zegt dat hij de motie toch niet gaat uitvoeren. Dat kan zijn als er juridische belemmeringen optreden, dus als het niet mag volgens de wet; of als er zwaarwegende argumenten zijn die wij in het debat over het hoofd hebben gezien. Geen van beide zie ik terug in het afdoeningsvoorstel. Beide afdoeningsvoorstellen zijn een herhaling van de opsomming van argumenten die de wethouder tijdens het debat ook al heeft ingebracht en waarover wij als raad uiteindelijk hebben geoordeeld dat wij het er niet mee eens zijn en dat wij vinden dat het college het verzoek van de raad moet uitvoeren. Wat dat betreft kan ik maar tot één conclusie komen, namelijk dat de wethouder beide afdoeningsvoorstellen moet terugnemen en alsnog op zeer korte termijn uitvoering moet geven aan de twee verzoeken van de raad.

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Het gebeurt niet vaak, maar ik heb heel verstandige teksten gehoord van de SP, Partij voor de Dieren, Nida en GroenLinks. Nee, niet van de Partij van de Arbeid. Leefbaar Rotterdam vindt de afdoening van de motie, of eigenlijk het niet afdoen van de motie, ook erbarmelijk. Het

hebben van topsalarissen en de gemeente Rotterdam gaat wat ons betreft niet samen. Dat gaat nooit samen. Vandaar dat wij de motie hadden ingediend, om een moreel appel te doen op de best verdienende gemeentesecretaris van dit land. De gemeentesecretaris die lak heeft aan de politieke en maatschappelijke verantwoordiging over topsalarissen. Een motie dien je niet in om deze vervolgens niet te laten uitvoeren. Voor de wethouder is contract, contract. Dat is volgens hem goed werkgeverschap. Dat is vreemd, omdat Rotterdam juist moet uitstralen, zoals dat ook in de zorg gebeurt met het korten op subsidies indien de WNT-norm wordt overschreden en het plaatsen van topsalarissen op de website, dat er met publiek geld niet gegraaid moet worden. Met de WNT-norm kun je meer dan uitstekend je hypotheek en boodschappen betalen. Op dit stadhuis zouden er geen enorme salarisverschillen moeten zijn tussen zogenaamde topfunctionarissen en de werkvloer. Dat is wat Leefbaar Rotterdam betreft goed werkgeverschap.

De heer **EL OUALI** (nida). Ik wist niet of de heer Van Elck al aan het afronden was, maar we dreigen weer een inhoudelijke discussie te voeren en dat lijkt mij niet de bedoeling. Er liggen twee moties voor die wel of niet afdoende zijn uitgevoerd. Onze mening is duidelijk. De heer Van Elck heeft het nog niet uitgesproken, maar gezien zijn inleiding denk ik dat hij het er ook niet mee eens is dat de moties op deze manier zijn afgedaan. Dat is de vraag die voorligt. Vervolgens komt de vraag wat we nu met de moties gaan doen. Dat is een vraag die we allemaal moeten beantwoorden, ook Leefbaar Rotterdam. Ik zou daar heel graag een toelichting van Leefbaar Rotterdam op willen horen, want dat is zeer relevant. Wellicht kan de heer Van Elck daar iets over zeggen.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Ik denk dat eerst het woord aan het college is. Misschien zegt het college wel dat het de moties alsnog gaat uitvoeren. Dat hoop ik. Dan

hebben we in tweede termijn een ander debat.

De **VOORZITTER**. De heer El Ouali heeft nog aan de heer Van Elck gevraagd hoe de LR-fractie hiertegenover staat.

De heer **VAN ELCK** (lr). Volgens mij begon de heer De Kleijn met het verzoek om het bij de wethouder neer te leggen. Het lijkt mij logisch dat ik dat antwoord eerst afwacht, alvorens ik met mijn verhaal naar voren kom.

De **VOORZITTER**. Als de eerste termijn hiermee afgerond kan worden, gaan we naar de wethouder.

De heer **VISSER** (d66) (wethouder). Mijnheer de voorzitter, dank u wel. Het is inderdaad waar dat we hier eerder over gesproken hebben. Ik vind dat de leden van de raad consequent zijn, maar dat mag een college ook zijn. Ten aanzien van de eerste motie over het moreel appel, kan ik slechts herhalen – daarna zijn we er wat mij betreft over uitgesproken – dat de gemeente indertijd, toen het contract werd afgesloten, voldeed aan de WNT. Wij voldeden aan de wet, inclusief de overgangperiode. Die zit namelijk in de WNT verwerkt. Als je maar lang genoeg in de overgangperiode zit, gaat ook het salaris van de gemeentesecretaris automatisch omlaag, want dat is onderdeel van de WNT. Wij voldeden op dat moment dus aan de wet.

De heer **BONTE** (gl). De wethouder geeft aan dat de raad consequent mag zijn en het college ook. Met dat eerste heeft hij gelijk, maar met het tweede slechts tot op zekere hoogte en niet zoals hij het op dit moment uitlegt. Hij begint nu aan een betoog dat hij in de raadsvergadering een tijd geleden ook gehouden heeft. Toen was de conclusie uiteindelijk dat de raad het niet met hem eens was. Op dat moment is het niet meer aan het college om consequent te zijn met zijn eigen verhaal, maar heeft het maar één ding te doen: de wens van de raad uitvoeren. Op dat

moment moet het verhaal van het college congruent zijn aan de opdracht die de raad heeft opgelegd. De wethouder is één keer in de fout gegaan, namelijk door in het afdoeningsvoorstel weer zijn eigen argumentatie te herhalen. Dat had de argumentatie van de motie moeten zijn. Nu vervalt hij weer in dezelfde fout. Hij houdt namelijk weer zijn eigen verhaal, terwijl de raad hem juist heeft gevraagd om de opvatting en de wens van de raad over te nemen. Ik vraag hem om de argumentatie die hij net gaf, in te slikken en ons te gaan uitleggen hoe hij alsnog de twee moties gaat uitvoeren. Dat is volgens mij wat een ruime meerderheid van de raad hem heeft gevraagd.

De heer **VISSER** (d66) (wethouder). Ik was nog niet halverwege mijn verhaal, maar het eerste deel slik ik alvast níet in. Ik zou het op prijs stellen als de heer Bonte het niet over mij persoonlijk heeft. Ik voer een collegebesluit uit en het voltallige college is de mening toegedaan dat je de wet moet blijven respecteren. In die zin blijf ik bij mijn uitspraak over de toenmalige WNT, inclusief het overgangsrecht voor de salariering van de gemeentesecretaris.

Over de tweede motie ben ik stellig ervan overtuigd dat toentertijd bij het aannemen van de motie een misverstand is ontstaan. In mijn optiek was de motie bedoeld om bij functies met een topsalaris een tekst op te nemen in het contract, waarin staat dat een dag nadat er in Den Haag wordt besloten om de WNT te verlagen, het salaris zal worden aangepast. Daar zijn wij op tegen. Als in Den Haag de WNT-norm wordt verlaagd, houden wij ons aan de wet en gaat de WNT-norm naar beneden, inclusief overgangsrecht. Dat kun je natuurlijk in bestaande contracten opnemen. In nieuwe contracten geldt sowieso altijd de geldende WNT, inclusief overgangsrecht. Als de raad echt bedoeld heeft in de toenmalige motie dat het moet gelden, ongeacht overgangsrecht, dan moet ik dat ontraden. In die zin kan het ons niet zo veel schelen, want wij maken in Rotterdam onze eigen contracten. Dat is ook gezegd in de

commissie, toen werd gevraagd waarom we niet vooroplopen in Rotterdam.

Ik ben het helemaal met de raad eens. Ik moet het duidelijk formuleren. Ik ben me ontzettend goed bewust dat 99,9% van de moties in dit huis wordt overgenomen. Soms zijn er echter zaken, waarvan je echt moet zeggen dat we die naast ons neerleggen. Wij moeten kunnen zeggen dat we een motie niet uitvoeren om ons moverende redenen. Ik heb het nog niet eerder meegemaakt, maar de twee moties moeten we naast ons neerleggen.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Het is wel een beetje typisch dat de wethouder nu zegt dat hij de motie ontraadt. Het is namelijk een motie die al aangenomen is. Hij heeft dus niets te ontraden. Hij moet deze gewoon uitvoeren, of hij moet weigeren. Dat is nog steeds het laatste wat hij erover te zeggen heeft: dat hij weigert om deze motie die de meerderheid van de raad heeft aangenomen, uit te voeren. Dat is waar het op neerkomt.

De heer **VAN DER VELDEN** (pvdd). Dat is precies wat ik ook wilde zeggen. Als de wethouder nu nog met een soort woordspelletje de motie wil ontraden die door de meerderheid van de gemeenteraad is aangenomen, dan neemt het college deze raad niet serieus. Het college moet de motie gewoon uitvoeren.

De heer **HEIJMEN** (pvda). Volgens mij kan een motie door de wethouder terstond of na voortschrijdend inzicht naast zich neergelegd worden. Dat kan en dan moet hij dat verdedigen tegen de raad. De raad kan het ermee eens of oneens zijn. Als de raad het ermee oneens is, levert dat een pittig debat op. Soms is de wethouder niet te overreden, dat ligt eraan hoe zwaar men eraan tilt. Van Leefbaar weten we hoe zwaar ze eraan tillen. Het is immers een kwestie waarbij de moraliteit in het geding is, naar de mening van Leefbaar. Het zijn niet mijn woorden. Ik verwacht dat Leefbaar, nu ze gehoord hebben dat het niet alleen het standpunt is van deze

wethouder, maar van het voltallige college, wel even stevig optreedt. Toch? Of is het weer zover? Is het weer net zoals bij het AZC en bij de Coolsingel, dat we weliswaar te maken hebben met allerlei rekenkundige exercities die op 70% Leefbaar uitkomen, maar als het puntje bij paaltje komt, er toch iets anders regeert dan de wil van Leefbaar? Ondertussen maakt de fractie wel een hoop kabaal en maakt ze ambtenaren in dit huis uit voor mensen die moreel niet goed zitten. Ik vind het nogal wat. Heb dan ballen en doe ook iets in de richting van je eigen college.

De heer **BONTE** (gl). De heer Van Elck sloot zich net bij de woorden van onder andere GroenLinks aan. Laat ik het nu voor hem opnemen, want volgens mij is hij heel duidelijk tegen het college geweest. Wat mij na het betoog van de wethouder erg verbaast, is dat hij volgens mij denkt dat hij nog in een andere raadsvergadering zit. Hij denkt namelijk dat we de raadsvergadering van 23 juni houden. Hij neemt de woorden "ik ontraad de motie" in de mond. Dat heeft hij toen inderdaad gedaan met dezelfde argumenten. Wij hebben toen deels hetzelfde inhoudelijke debat gevoerd. Ondanks het toenmalige ontraden van de motie heeft de raad bij volle bewustzijn, inclusief de heer Van Elck, gezegd dat hij het niet met de wethouder eens is en vindt dat de motie moet worden aangenomen. De wethouder moest het verzoek van de raad uitvoeren. Dat is het debat dat we vandaag voeren. Het gaat niet meer over de inhoud, of over het feit dat de wethouder het in zijn hart niet eens was met de argumenten van de raad. Het gaat over het feit dat deze wens van de raad gerespecteerd en uitgevoerd moet worden. Dat is hoe we het staatkundig met elkaar georganiseerd hebben.

De **VOORZITTER**. Het is duidelijk.

De heer **BONTE** (gl). De wethouder zit hier in opdracht van de raad en de raad is het hoogste orgaan in deze stad. De wethouder is wat dat betreft slechts de uitvoerder van de kaders die de raad stelt

en de opdrachten die de raad verstrekt. In die zin is dit een opdracht geweest die door een ruime meerderheid van de raad is gegeven. Het wordt nu nog eens bevestigd dat de raad er nog steeds achterstaat. De wethouder heeft maar één ding te doen en ik verzoek hem om dit te doen, want anders krijgen we vervelende moties. Ik vraag de wethouder nogmaals om het afdoeningsvoorstel terug te nemen en aan te geven dat hij op zeer korte termijn alsnog de twee moties gaat uitvoeren.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Volgens mij was de wethouder al klaar met zijn beantwoording en zijn we nu in de tweede termijn beland.

De **VOORZITTER**. Dat is helemaal juist.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Ik vond namelijk dat er geen enkele onduidelijkheid was over hetgeen de wethouder namens het college heeft gezegd. Ik vind overigens ook dat de opmerking van collega Heijen tegen de heer Van Elck en de fractie van Leefbaar Rotterdam voorbarig is. Ik ga er namelijk van uit dat Leefbaar Rotterdam voor beide moties heeft gestemd met de bedoeling om ze uitgevoerd te krijgen. Ik ga er ook van uit dat zij het handelen van deze wethouder en het college op dit punt afkeurt. Daar wil ik graag een uitspraak van de raad over.

De **VOORZITTER**. De heer De Kleijn heeft de volgende motie ingediend:

Motie van afkeuring niet uitvoeren twee moties

De gemeenteraad van Rotterdam bijeen op 15 december 2016, ter bespreking van agendapunt 18, constaterende dat:

- het college en de wethouder personeel en organisatie twee aangenomen moties van de raad niet wil uitvoeren, namelijk de moties "Clausule in contracten voor bijstelling inkomen topambtenaar" en "Een moreel appel";

- het college en de wethouder deze moties wel kunnen uitvoeren binnen de geldende wet en regelgeving, maar dat niet wensen te doen ondanks het verzoek van de meerderheid van de gemeenteraad; overwegende dat:

- het uitvoeren van moties van de gemeenteraad voor de wethouder en het college niet facultatief is, maar altijd dient te gebeuren, tenzij er sprake is van strijdigheid met de wet of dringende inhoudelijke redenen die de meerderheid van de raad achteraf kunnen overtuigen; - hier bij beide moties geen sprake van is; spreekt haar afkeuring uit over het handelen van het college en in het bijzonder de wethouder van personeel en organisatie, en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. L.P.M. de Kleijn, R.T.J. van der Velden

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De **VOORZITTER**. Is er nog behoefte aan een bijdrage in tweede termijn? Dat is niet het geval. Dan gaan wij stemmen.

De heer **BONTE** (gl). Volgens mij hoort de wethouder na de tweede termijn nog de gelegenheid te krijgen om te reageren. Ik doe hiertoe een dringende oproep. Ik steun namelijk niet graag moties van afkeuring. Daar houd ik niet van, ook niet vanwege de relatie tussen de raad en het college. Ik houd er echter ook niet van dat wethouders verzoeken van de raad niet uitvoeren. Ik zou dus een zeer dringend beroep willen doen op de wethouder om deze twee moties, die een dringende opdracht van de raad zijn, gewoon uit te voeren. Misschien heeft de wethouder een paar minuten nodig om erover na te denken, maar ik wil hem echt die gelegenheid geven.

De heer **EL OUALI** (nida). Ik onderschrijf dat graag. Daarnaast zijn we gewend dat de wethouder een motie van een zeker advies voorziet. Ik weet niet of dat ook geldt voor moties van afkeuring. Ik zou

hem graag in de gelegenheid stellen om te reageren. Wellicht is het niet nodig om de motie in stemming te brengen. Dat zou in ieder geval mijn voorkeur hebben.

De heer **HEIJMEN** (pvda). Ik ben ook wel benieuwd hoe de verschillende fracties, met name die van de coalitie, erover denken. Wat vinden zij de betekenis van deze motie? Het is immers een kwestie van moraliteit en een motie van afkeuring tegen een van de wethouders van dit college. Het raakt echter het gehele college. Ik ben gewoon benieuwd hoe daar door de coalitiepartijen over gedacht wordt.

De **VOORZITTER**. Wethouder, voelt u zich geroepen om te reageren?

De heer **VISSER** (d66) (wethouder). Wat mij betreft kan dat kort zijn. In antwoord op de oproep van de heer Bonte: zijn oproep is helder, maar ik moet hem teleurstellen. Ik zal de afdoening niet terugnemen. Een oordeel over mezelf, nadat een motie van afkeuring is ingediend, lijkt mij heel onverstandig. Ik laat het oordeel graag aan de raad.

De **VOORZITTER**. Er was nog een oproep van de heer Heijen aan de coalitiepartijen. Ik neem aan dat deze luid en duidelijk is overgekomen.

De heer **DE LANGEN** (cda). Bij de behandeling van beide moties heeft het CDA tegen gestemd. Het zal de raad dan ook niet verrassen dat wij het eens zijn met het standpunt van het college. Wij zullen de motie van afkeuring niet steunen. Ik snap heel goed dat de raad in meerderheid een opdracht heeft gegeven aan het college. In dezen begrijp ik goed dat het college deze naast zich neerlegt. Ik snap ook dat dit consequenties heeft. Ik snap dat er een motie van afkeuring wordt ingediend. Daar heb ik niets op tegen, maar wij steunen het standpunt van het college en zullen de motie niet steunen.

De heer **EL OUALI** (nida). Ik schrik een beetje van dit soort redematies. Het is totaal

irrelevant of het CDA voor of tegen de moties heeft gestemd. Het gaat erom dat er twee moties voorliggen waar een meerderheid voor is. Vervolgens is de vraag of het CDA het oké vindt dat een raad een motie bij meerderheid aanneemt en het college deze vervolgens naast zich neerlegt. De redematie van de heer De Langen is dat het CDA niet voor was en het nu dus niet erg vindt dat de moties niet worden uitgevoerd. Ik vind het werkelijk ... Ik concludeer even dat het CDA iets te vaak zo redeneert. Dat is nul komma nul dualisme en het CDA ondermijnt ons allemaal in deze raadzaal. Keer op keer. Het CDA verzwakt eigenhandig de positie van de raad.

De heer **DE LANGEN** (cda). Dat mag de heer El Ouali vinden, maar het is geenszins het geval. Hij maakt er mooi zijn eigen verhaal van. Ik heb eerlijk gezegd hoe wij erin zitten. Feit is gewoon dat er een motie van afkeuring ligt. De afkeuring betreft de wijze van handelen van het college. Als ik de motie zou steunen, impliceert dit dat ik het handelen van het college afkeur. Dat is niet het geval. Het simpele feit is dat ik de motie van afkeuring daarom niet steun. Dat houd ik natuurlijk gewoon vol.

De heer **EL OUALI** (nida). Dit is een totaal nieuwe argumentatie, maar niet heus. Het komt op hetzelfde neer: ik ben niet voor de motie, ik steun het college, het college is niet voor, dus ik ben ook niet voor; dus ik steun het. Wat is de argumentatie? Ik vind dat echt ontbreken en ik spreek het CDA hier persoonlijk op aan. De heer De Langen is nog steeds raadslid en niet de zevende wethouder van de stad. Daar moet de heer De Langen zich niet in vergissen. Hij doet het namelijk elke keer weer en hij ondermijnt niet alleen zijn eigen positie – als het alleen om uzelf gaat, zou ik het niet zo erg vinden – maar hij ondermijnt ons allemaal, keer op keer.

De heer **DE LANGEN** (cda). De heer El Ouali gaat lekker. Ik zal zelf rustig blijven. Volgens mij ligt er nu een motie van afkeuring voor. Deze gaat over het

afkeuren van het handelen van een wethouder. Ik spreek die afkeuring absoluut niet uit. Ik sta namelijk achter deze wethouder. Het handelen heeft dus niets te maken met de oude motie, maar met de afdoening die hij nu voorstelt. Hij stelt voor om niet in te gaan op de inhoud van de motie. Dat is precies correct. Het is ook goed vanuit mijn rol. Dat de heer El Ouali het daar niet mee eens is en dat hij heel vaak heel boos wordt omdat andere mensen dingen doen waar hij het niet mee eens is, daar heb ik gelukkig niets mee te maken. Daarom zijn wij ook niet van dezelfde partij en dat wil ik voorlopig zo houden.

De heer **SCHAMPERS** (d66). Ik vind dat de heer El Ouali wel erg fel van leer trekt. Er ligt een motie. Dat is een verzoek of een opdracht aan het college. Het college geeft er vervolgens invulling aan; het gaat ermee de hort op. In veel gevallen geeft het zijn eigen interpretatie aan de woorden die zijn gezegd. Vervolgens ligt er een afdoeningsvoorstel, waarmee de raad doet wat hij wil. In dit concrete geval ligt er één motie waarvan het college de belangen heeft afgewogen tussen het uitvoering geven van een opdracht van de raad en de consequenties die dat zou hebben voor het ambtelijk apparaat. Dat is een afweging die een bestuurder hoort te maken. Het afdoeningsvoorstel is een reactie aan de raad, waarin staat dat het college de opdracht niet uitvoert, omdat de consequenties groter zijn dan het mogelijk nut. Het is aan de bestuurder om dit te beoordelen, het is aan de bestuurder om dit terug aan de raad te geven. Vervolgens kunnen wij zeggen dat wij het er niet mee eens zijn of we kunnen net zo boos worden als de heer El Ouali en allerlei krachttermen in de mond nemen richting andere politieke partijen. Dat kan. Dat is waar we vandaag staan. D66 is niet voor een motie van afkeuring, want wij keuren het handelen niet af. Wij vinden dat het aan het college is om de motie op een bepaalde manier te interpreteren en wij vinden dat het aan het college is om invulling te geven aan de motie. Als Nida in

de toekomst ooit een wethouder levert, zal dat niet anders zijn. Op dit moment is het zo bij deze wethouders. Zij geven invulling aan opdrachten die zij vanuit de raad krijgen. Daar kan de raad het mee eens zijn of niet. Vervolgens voeren we hier het debat. Wij zijn het in dit geval eens met de invulling die het college aan de twee moties heeft gegeven. Het ene argument was heel duidelijk: de wethouder legt de motie naast zich neer omdat de consequenties voor het ambtelijk apparaat te groot zijn. Het tweede is iets wat wij ons niet hadden gerealiseerd op het moment dat wij voor de motie stemden, namelijk dat er een overgangsregeling is waarbij er stapsgewijs wordt teruggegaan en naar de nieuwe WNT-norm wordt toegegroeid. Wij kunnen dus leven met de afdoeningsvoorstellen die op tafel liggen en zullen de motie van afkeuring niet steunen.

De heer **VAN DER DONK** (vvd). Ik heb wat vragen aan de heren De Langen en Schampers. Voor de VVD is het heel simpel. Wij hebben destijds niet voor de moties gestemd. Het gaat erom hoe serieus het instrument van motie-indiening wordt gebruikt in deze raad. Ten eerste zien we al dat het college altijd codeert wat er is gezegd: ik wil het best overnemen, als u niet geel, maar blauw bedoelt en als u in de derde regel accepteert dat ik de doelgroep "cavia's" erbij betrek. Zo gaat het in het algemeen. Ten tweede zien we nu – dat is een redenatie die ik van beide fracties hoor – dat de fracties zich erbij neerleggen als het college besluit om het niet te doen. Dat, geachte collega's, kan toch niet de bedoeling zijn? Dat zou ik een heel gevaarlijk punt vinden in dit debat.

De heer **SCHAMPERS** (d66). Ik weet toevallig dat de heer Van der Donk een uitstekend luisteraar is. Nu heeft hij toch even iets minder goed geluisterd. Wij zeggen niet dat wij ons erbij neerleggen als er een reactie komt van het college. Ik heb gezegd dat wij ons niet hadden gerealiseerd dat er een overgangsregeling is waarbij er al wordt teruggegaan naar de nieuwe WNT. Als we dat hadden geweten,

en de tweede motie had op tafel gelegen, hadden wij niet voorgestemd. Dat is de dialoog die wij als raad met het college aangaan en dat is wat gebruikelijk is. Daarom zei ik dat het college de motie niet klakkeloos naast zich neerlegt, de raad wordt niet genegeerd, maar er komt een antwoord van het college en daar kunnen we iets mee doen. Zodra u het niet eens bent met de afdoening van de motie, kunt u een nieuwe motie indienen of tegen de wethouder zeggen dat hij er verkeerd invulling aan heeft gegeven. Dat behoort tot de mogelijkheden van de raad. Wat mij betreft zijn beide afdoeningsvoorstellen voldoende.

De heer **DE KLEIJN** (sp). De heer Schampers stelt het verkeerd voor. De informatie was wel bekend. Volgens mij heeft D66 niet eens voor de motie gestemd. De informatie was bekend, de motie was klip-en-klaar, het afraden door het college in de raadsvergadering was ook klip-en-klaar. Alles was duidelijk en dat is het nog steeds. Het college komt namelijk niet met nieuwe informatie, maar weigert wel om de twee moties uit te voeren. Dat is waar we voor staan en waarover we een oordeel moeten geven.

De **VOORZITTER**. Ik heb het gevoel dat alle argumenten gewisseld zijn. Ik vind dat we maar moeten overgaan tot stemming over de ingediende motie. Zijn er leden die een stemverklaring willen afleggen?

De heer **VAN ELCK** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik heb in mijn betoog naar voren gebracht dat ik het niet afdoen van een motie erbarmelijk vind. Daar blijf ik absoluut bij. Het gevolg is, net als afgelopen maandag in Trouw waarin vreselijke columns stonden over zorgbestuurders die zeggen dat er met twee maten wordt gemeten. Hoe erg ook, deze man had er gelijk in. De heer Van der Donk zei het: als de raad een motie indient, moet deze, los van de inhoud, worden uitgevoerd. Alleen dan wordt de raad serieus genomen door het college. Ik ben niet iemand die om de zaken heen draait. Ik denk dat eenieder mij

zo kent. Ik begrijp volledig de motie van afkeuring die zojuist is ingediend, domweg omdat de wens van een meerderheid van de raad niet wordt uitgevoerd. Louter en alleen, ik herhaal: louter en alleen, en ik zeg nog een keer: louter en alleen om dit college niet in gevaar te brengen, zal Leefbaar Rotterdam deze motie niet steunen.

De heer **VAN DER DONK** (vvd). Mijnheer de voorzitter. "Spreekt als haar mening uit", "draagt het college op": u kent al deze frases uit moties. Deze zinnen moeten geen platitudes worden, maar ze moeten waarheid zijn. Ondanks het feit dat wij destijds niet voor de motie hebben gestemd – dat hebben we toen met ons volle verstand gedaan en het is niet alleen vanwege de interpretatie die het college nu geeft – vinden wij dat we op een gegeven moment de wens van de meerderheid moeten accepteren. Als de motie was uitgevoerd, hadden wij ons er dus bij neergelegd, want dat is nu eenmaal het spelletje van de democratie. Wij constateren vandaag dat de motie niet goed genoeg beargumenteerd is teruggestuurd. Als de wethouder een goede argumentatie had geleverd, hadden wij toegegeven dat het zijn goed recht was om de motie niet uit te voeren. Dat doet het college echter niet, dus kunnen wij niet anders dan de motie van afkeuring steunen. Wij willen namelijk dat een motie weer papier met tanden wordt.

De heer **BONTE** (gl). In een relatie tussen college en raad is het essentieel dat duidelijk is hoe de machtsverhoudingen liggen. In een gezonde democratie ligt de hoogste macht bij de volksvertegenwoordiging. De volksvertegenwoordiging is immers gekozen door de inwoners van Rotterdam. Dat moet je niet ondergeschikt maken aan coalitiebelangen of andere opportunistische afwegingen. Ik ben daarom zeer ongelukkig met het feit dat deze wethouder, klaarblijkelijk gesteund door het college, op zo'n manier met twee nadrukkelijke wensen van de raad omgaat.

Zelfs nadat wij hem in dit debat nog de gelegenheid ...

De **VOORZITTER**. Mijnheer Bonte, een stemverklaring is niet bedoeld om te becommentariëren wat anderen hebben gedaan. Ik zou het fijn vinden als u zich beperkt tot uw eindoordeel.

De heer **BONTE** (gl). De fractie van GroenLinks is een fractie die zeer terughoudend is met het indienen en steunen van moties die over wantrouwen of afkeuring gaan. In dit geval zien wij echter geen andere mogelijkheid dan deze motie van afkeuring te steunen.

De heer **EL OUALI** (nida). Mijnheer de voorzitter. Nida maakt zich deze periode in toenemende mate zorgen over het zelfcorrigerend vermogen van de politiek. Vandaag is exemplarisch. We hebben een keer eerder een motie van afkeuring ingediend, toen er werd gediscrimineerd door het college. Dat ging tot aan de rechter toe. Nu hebben we weer zo'n situatie. Wij zien keer op keer dat partijpolitiek het wint van democratische principes. Ik zeg dat in het bijzonder tegen het CDA, maar zeker ook tegen D66. Ik ben zeer gepassioneerd, zeker als het gaat om principiële zaken. Ik kan me daar zeker over opwinden en daar schaam ik me niet voor. Wij zullen deze motie met pijn en tegenzin steunen om het signaal aan het college af te geven dat de machtsverhouding dusdanig is dat de raad altijd het laatste woord zou moeten hebben. Dit kan door partijpolitiek misschien worden tegengehouden, maar uiteindelijk zal de democratie overwinnen. De democratie is immers ouder dan deze coalitie.

De heer **HEIJMEN** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Anders dan andere sprekers vanavond heb ik wel waardering voor wethouders die dan toch hun moreel kompas laten gelden en het aandurven om de raad tegemoet te treden en te zeggen: beste raad, ik weet dat het primaat bij u ligt, maar mijn moreel kompas zegt me dat ik

de motie niet ga uitvoeren zoals u het wilt; reken mij daar maar op af. Dat stond vanavond te gebeuren. We hebben vervolgens gezien hoe het moreel kompas van Leefbaar Rotterdam uitslaat. Dat sluit wel uit in de richting van de ambtenaar, maar niet als het gaat om het eigen college. Dat was een korte stemverklaring waar Leefbaar het mee mag doen. Ik weet wie zich in zijn graf zal omdraaien.

De **VOORZITTER**. Ik zou het fijn vinden als niet iedereen zich bemoeit met het voorzitten van deze raad. Dan gaat het namelijk lastig worden. Ik stel vast dat er wel ruim de tijd wordt genomen om stemverklaringen af te leggen. Ik stel ook vast dat het niet beperkt blijft tot stemverklaringen, maar dat ook anderen becommentarieerd worden. Daar is een stemverklaring niet voor bedoeld. Ik waarschuw ervoor dat ik de tijd laat lopen, als dit vanavond nog een keer gebeurt.

We gaan stemmen over de ingediende motie.

De motie van afkeuring wordt met 14 stemmen voor en 29 stemmen tegen verworpen. Voor stemden de fracties van SP, VVD, GroenLinks, Nida, Partij voor de Dieren en ChristenUnie-SGP en het lid Gonçalves van de PvdA.

De **VOORZITTER**. Ik stel voor om kort te schorsen, tot 23.20 uur.

De vergadering wordt geschorst van 23.07 uur tot 23.27 uur.

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering en verzoek de leden te gaan zitten.

XIX. *Het herziene voorstel tot:*
a. vaststelling van het Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels.
b. aanpassen grondexploitatie Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels.

De heer **WILSON** (lr). Mijnheer de voorzitter. Rotterdam-Zuid en IJsselmonde

in het bijzonder verdient een impuls. In 2013 is er een plan vastgesteld, maar dat is inmiddels aardig aangepast. De open vlek van het mogelijke nieuwe stadion is nu onderdeel van het sportcomplex. Dat is een belangrijke ruimtelijke aanpassing ten opzichte van het vorige plan. De Clarastrook is nu meegenomen bij de sportcampus. Ook dat is een enorme verbetering. Wel vinden wij dat de sloop van het Claraziekenhuis erg lang duurt, met alle bijzonderheden die hierbij horen. Omdat de sloop al zo lang duurt en het pand asbest bevat, wordt de inrichting van de sportcampus geconfronteerd met een vertraging. Ook bestaat het risico dat de eigenaar van de Clara de gemeente confronteert met allerlei kosten. Dat willen wij uiteraard volledig uitsluiten. Daarom bieden wij een motie aan "Alles moet weg".

De **VOORZITTER**. De heer Wilson heeft de volgende motie ingediend:

Motie 1: "Alles moet weg"

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 december 2016, ter vaststelling van het Masterplan Sportcampus en Park de Twee Heuvels inclusief herziene grondexploitatie en uitbreiding bestaande krediet, constaterende dat:

- overdracht van de locatie van het voormalig Clara ziekenhuis aan de gemeente nog moet plaats vinden;
 - het gebouw van het voormalig Clara ziekenhuis met gebruik van asbest opgetrokken is;
- overwegende dat:
- asbestsanering, in de uitvoering, zowel significante gezondheids- als financiële risico's met zich mee kan brengen;
 - de kosten van volledige sanering van dit terrein, gezien de onduidelijkheid omtrent de hoeveelheid aanwezige asbest, op dit moment onzeker zijn;
 - sanering van dit terrein al een significante tijd op zich heeft laten wachten;
- draagt het college op:

- enkel akkoord te gaan met volledig van asbest gesaneerde oplevering van de locatie van het voormalig Clara ziekenhuis;
 - op geen enkele wijze financieel deel te nemen aan de sanering van het gebouw en het terrein,
- en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. L. Wilson, A.S. Mosch, E.C. Eskes

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **WILSON** (Iv). De westelijke kant van het sportcomplex bevat nu de sportclub Feyenoord en extra velden voor de combinatie met de breedtesport. Het sportpark is op een parkachtige manier ingericht. Dat vinden wij een enorme kwalitatieve toevoeging. Zo worden er water- en groenstructuren op de sportcampus en in park de Twee Heuvels zo veel mogelijk kwalitatief en kwantitatief verbeterd. Een groene, waterrijke omgeving verhoogt de omgevingskwaliteit, is prettig en gezond voor de sporter, fietser en wandelaar, maar ook gunstig voor de aanwezige flora en fauna en voor omwonenden. De huidige verouderde sportvoorzieningen worden vervangen door hoogwaardige en moderne voorzieningen, eventueel aangevuld met onderwijs, bedrijvigheid en wonen. De sportcampus huisvest in de huidige situatie al een aantal bekende topsportverenigingen. Een lastiger opgave is de verbinding tussen de stadiondriehoek en Varkenoord. Het gebied laten oplopen van Varkenoord naar de stadiondriehoek zal een meer verbindende manier vormen. Zo zal het één geheel worden. Ook de woningbouw in de noordoosthoek, in combinatie met ondergronds parkeren is een waardevolle toevoeging en een slimme oplossing in het plan. Ter finale merk ik op dat de sportcampus het boegbeeld van de Rotterdamse sportstad wordt.

Een ander belangrijk onderdeel is het park de Twee Heuvels. De opknappbeurt voor het park de Twee Heuvels is noodzakelijk. Het park wordt op dit moment matig bezocht,

maar voor veel IJsselmondenaren is het wel enorm belangrijk. In het verleden is er wel wat geïnvesteerd in het park, maar onvoldoende om het volledig toegankelijk te maken. Het meer toegankelijk maken, zoals in het huidige plan met een functie voor vrije sportbeoefening is zeer gewenst. Daarbij moet ook aandacht zijn voor de veiligheidsbeleving en het ongeorganiseerd sporten.

Woningbouw op de locatie in het zuidelijk deel van het park past volgens ons zeker niet. Dat hebben we gepresenteerd gekregen, maar dat willen wij uit het plan halen. Het is een duidelijk stuk park en geen NAM-locatie dat we willen inruilen hiervoor. Het toevoegen van een beperkt aantal woningen aan de noordkant, bij de NAM-locaties, ook bekend onder de naam van het huidige opslagterrein van de gemeente past. Hierdoor neemt het volume van het park niet substantieel af. Feitelijk wordt het volume van het park door het totale plan fors uitgebreid. Er is een verbinding tussen Varkenoord en park de Twee Heuvels ingepland. Heel Varkenoord wordt op een parkachtige wijze ingericht en de huidige bestemmingen van de NAM-locaties en de gemeente maken geen deel uit van het park.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). De heer Wilson gaf aan dat de woningbouw aan de zuidelijke tak verdwijnt en eigenlijk moet deze ook nog worden teruggedrongen tot aan de NAM-locaties. De wethouder heeft steeds gezegd dat dit een gat in de begroting slaat. Waar compenseert de heer Wilson dat mee?

De heer **WILSON** (lr). Ik dien zo meteen een amendement in en daaruit blijkt dat het uit versobering moet komen, totdat duidelijk is of het überhaupt gefinancierd kan worden. Anders wordt het wat minder mooi aangelegd. Het gaat dan echt ten laste van de kwaliteit.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Wil de heer Wilson dat wat uitgebreider toelichten? Gaat het om de kwaliteit van het park, van

het hele plan, of van de groenverbindingen? Ten koste waarvan gaat het?

De heer **WILSON** (lr). Dat staat allemaal netjes in het amendement.

Ter finale dien ik dus een amendement in om de woningbouw aan de rand van het park terug te dringen. Van de 165 woningen willen wij terug naar 40-55 woningen in het totale plan. Dat is dus niet in het park, maar aan de twee locaties die nu de bestemming NAM-locatie hebben.

De **VOORZITTER**. De heer Wilson heeft het volgende amendement ingediend.

Amendement A: "Niet er in, maar er aan".

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 15 december 2016, ter vaststelling van het Masterplan Sportcampus en Park de Twee Heuvels inclusief herziene grondexploitatie en uitbreiding bestaande krediet, Besluit 1. Het masterplan Sportcampus gewijzigd vast te stellen met de volgende aanpassingen

- a. De zuidwestelijke woningbouwlocatie in Park de Twee Heuvels wordt uit het Masterplan verwijderd door
 - i. De kaarten op pagina 29, 31, 33, 35, 41, 45, 49 en 51 aan te passen en daarbij de zuidwestelijke woningbouwlocatie te verwijderen
 - ii. Op pagina 40 de passage "*een derde kleiner cluster wordt gedacht in de Zuidwesthoek van het park om zo het park deel achter de Prinses Margriet-basisschool en het Albeda-college beter aan te sluiten op de omgeving.*" te verwijderen
- b. De noordelijke woningbouwlocaties in Park de Twee Heuvels worden in omvang verkleind tot de denkbeeldige lijn in het verlengde van de zuidzijde van het zwembad door
 - i. De kaarten op pagina 29, 31, 33, 41, 45, 49 en 51 aan te passen en daarbij de woningbouwlocaties aan weerszijden van het zwembad te verkleinen

c. Het aantal woningen in Park de Twee Heuvels te beperken tot 40-55 woningen door

i. Op pagina 40 de passage "*In elk cluster komen 40 tot 60 woningen.*" te vervangen door "*in totaal komen er 40 tot 55 woningen in de twee clusters aan weerszijden van het zwembad*"

ii. Op pagina 50 in de tabel "samenvatting programma" het aantal woningen in Park de Twee Heuvels aan te passen en "160" te verwijderen en te vervangen door "40-55"

2. De herziene Grondexploitatie Sportcampus en Park de Twee Heuvels aan te passen door

a. De netto-inkomsten uit woningbouw Park de Twee Heuvels terug te brengen met € 3 mln.

b. De investeringen in de centrale parkroute Sportcampus en het verbindingsstuk sportcampus-Park de Twee Heuvels terug te brengen met € 3 mln.

3. Het besluit aangaande de uitbreiding van het investeringskrediet aan te passen door het voorliggende besluit "*Besluiten tot uitbreiding van het bestaande krediet tot 119,5 mln.*" te vervangen door "*Besluiten tot uitbreiding van het bestaande krediet tot 116,5 mln.*"

en draagt het college op financiële dekking te vinden voor de weggevallen opbrengsten, zodat de centrale parkroute Sportcampus en het verbindingsstuk sportcampus-Park de Twee Heuvels conform de ambities van het Masterplan Sportcampus en Park de Twee Heuvels uitgevoerd kunnen worden.

en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. L. Wilson, S. Kroon, E.C. Eskes

Het amendement is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslagingen.

De heer **WILSON** (Ir). De sportcampus en park de Twee Heuvels vormen gezamenlijk een modern park waar sportbeleving centraal staat. Het park is ook in het totale

plan goed verbonden met het nieuwe Varkenoord, de woonomgeving, Sportdorp en het eiland van Brienoord. Het totale concept dat nog niet met het noorden is gerealiseerd, vormt een mooie centrale planroute. Per saldo betekent het dat zowel het park en het nieuwe plan voor de sportcampus een enorme impuls is voor alle bewoners van IJsselmonde die hier veelvuldig gebruik van maken.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Heel kort. Het is goed dat het park de Twee Heuvels en de sportcampus worden aangepakt, op één punt na. Voorgesteld wordt om te gaan bouwen in park de Twee Heuvels. Daar is de VVD zeker geen voorstander van, want het groen is juist heel hard nodig op die plek voor alle mensen die er in de omgeving komen wonen. Daarom dienen wij een motie in, samen met GroenLinks, SP en Partij voor de Dieren, om geen huizen te bouwen in park de Twee Heuvels.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft de volgende motie ingediend.

Motie 2: "Niet bouwen in Park de Twee Heuvels"

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 15 december 2016, ter vaststelling van het Masterplan Sportcampus 8 Park de Twee Heuvels en het aanpassen van de grondexploitatie Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels, constaterende dat:

- het Park de Twee Heuvels een van de weinige parken op Rotterdam Zuid is;
 - het college voornemens is in dit park woningbouw toe te staan;
 - in de directe omgeving van het park de komende jaren veel nieuwe woningen zullen worden gebouwd;
- overwegende dat:
- de gebiedscommissie een negatief advies over bebouwing in Park de Twee Heuvels heeft gegeven;
 - de toekomstige bewoners van de nieuwe woningen in onder meer Feyenoord City en

stadionpark voldoende groene ruimte in hun woonomgeving moeten kunnen vinden;

draagt het college op:

- geen woningbouw in Park de Twee Heuvels mogelijk te maken, en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. J.W. Verheij, J. Bokhove, L.P.M. de Kleijn, R.T.J. van der Velden.

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Mijnheer de voorzitter. Wat ons betreft is het een mooi plan dat voorligt. Het vormt, zeker na de Kop van Zuid en het Hart van Zuid, een mooie verbinding met IJsselmonde. Dat kan een goede impuls geven aan Rotterdam-Zuid. In het plan wordt topsport gestimuleerd, maar zeker ook de breedtesport. De sportparticipatie op Zuid kan zeker een impuls gebruiken. Wij zijn uiteraard ook blij dat er een aantal sportaccommodaties vervangen worden die dringend aan vernieuwing toe zijn. Daarnaast steunen wij het amendement van Leefbaar om de woningbouw in park de Twee Heuvels terug te dringen tot aan de noordelijke rand die nu ook al geen deel uitmaakt van het park. We denken dat we daarmee de kwaliteit van het park een impuls kunnen geven door aan de noordrand woningbouw toe te voegen en de ontsluiting aan de noordkant te verbeteren. Anderzijds wordt het park grotendeels in stand gehouden door de woningbouw aan de zuidkant te verwijderen. Wij zien uit naar de verbetering van het park.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Ik kan ook heel kort zijn. Wij hebben steeds gezegd dat het een onzinnig plan is om in het park de Twee Heuvels te gaan bouwen. Ik moet eerlijk zeggen dat dit voor ons voordelig is voor het plan, als er straks gestemd gaat worden. Wij vinden dat nu echt eens een keer duidelijk moet zijn dat niet het groen dat Rotterdam nog rijk is en waar iedereen

op gesteld is, volgebouwd moet worden. Ik ben benieuwd wat de stemmingen straks opleveren. 40-55 woningen zoals de heer Wilson aangeeft – hij begon ooit met 10-15 woningen en het worden er elke keer meer – vinden wij ook gewoon te veel.

De heer **BRUIJN** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Het is positief dat de Clarastroom erbij zit. De bebouwing op de oude bouwlocatie van het park zou mogelijk moeten zijn, maar vinden wij op dit moment onvoldoende uitgewerkt. Wat kost nu het schrappen van het bouwen in het park? Volgens mijn berekening komt het uit op ongeveer €5 miljoen. Ik begrijp het natuurlijk wel, toen de wethouder SO tegen zijn collega's zei dat hij het wat luxer wilde doen, zei de wethouder Financiën dat het leuk was, maar dat het uit zijn eigen portefeuille moest komen. Toen dacht hij: daar ligt nog een stukje grond waar nog geen exploitatie voor is; dat is pure winst. Goed, er zijn heel wat projecten in de gemeente Rotterdam waar de dekking niet direct uit de eigen omgeving hoeft te komen. Dat heet over het algemeen de "algemene middelen". Dat is weleens pijnlijk, maar het gebeurt heel veel. Het is vandaag zelfs al een aantal keren gebeurd. Ik denk dat we daar op dit moment eerst maar eens naar toe moeten.

De heer **WILSON** (lr). De heer Bruijn maakt de opmerking "pure winst". Kan hij dat nader duiden? Wat betekent pure winst?

De heer **BRUIJN** (pvda). Als je in een park woningen gaat bouwen, heb je stichtingskosten om de locatie bouwrijp te maken en je hebt de opbrengsten van de grond. Ik heb net gezegd dat ik dat op €5 miljoen schat. Ik vraag de wethouder of dat klopt. Zo ja, dan moeten we die €5 miljoen ergens anders vandaan halen, precies zoals de heer Wilson zei. Op een ander moment als er wel meer geld is, kunnen we de verluching van het totale project doen.

De netto contante waarde van €37.000 is wat weinig op zo'n heel project, maar ja, het is nog positief. De opbrengsten op de

plaats van de atletiekbaan zijn ook nieuw. Verder had ik nog één vraag. Het bedrijventerreintje is rood omljnd plangebied van de grondexploitatie. Kan de wethouder ons duiden hoe dat precies zit?

Een laatste opmerking. Ik had graag dit ontwerpbesluit geamendeerd, maar het is helaas onmogelijk om het park de Twee Heuvels eruit te halen omdat de grondexploitatie daarmee verweven is.

De heer **KROON** (d66). Mijnheer de voorzitter. We zijn hier ter bespreking van de prachtige plannen voor het gehele gebied van de sportcampus en park de Twee Heuvels. Later zal in de gemeenteraad nog de gehele gebiedscommissie aan bod komen. Het zijn mooie plannen, waarbij een prachtig sportrondje wordt gemaakt, in de toekomst via het eiland van Brienoord, de sportcampus en park de Twee Heuvels. Volgens mij is dit echt een mooie toevoeging aan het gebied. Ook het meenemen van de Clarastroom in het gebied van de sportcampus opent de mogelijkheid voor extra groen en water in de sportcampus.

Natuurlijk is er veel te doen over de bouw van de woningen in het park de Twee Heuvels. Daarom hebben wij samen met Leefbaar Rotterdam en het CDA een amendement ingediend om de woningbouw te beperken tot de noordrand van het gebied. Hiermee laten we het park zo goed als intact. Het hele plan is, inclusief het opknappen van het park en de toevoeging van groen aan de sportcampus volgens ons in balans. We merken een heel hoge betrokkenheid bij de bewoners van het gebied. We willen daarom graag dat de verdere uitwerking van park de Twee Heuvels plaatsvindt in overleg met de bewoners van het gebied, zodat zij nader invulling kunnen geven aan de verschillende functies, zoals spelen, sporten en recreëren. Daarvoor dien ik, samen met Leefbaar Rotterdam, de volgende motie in.

De **VOORZITTER**. De heer Kroon heeft de volgende motie ingediend.

Motie 3: "Participatie Uitwerking Masterplan Park Twee Heuvels"

De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 8 en 15 december 2016, ter bespreking van het Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels, constaterende dat:

- uit het participatietraject Gebiedsvisie Stadionpark blijkt dat de toekomst van Park de Twee Heuvels sterk leeft onder bewoners van IJsselmonde;
 - een deel van de participanten de huidige functies van het park wil behouden (zoals wandelen, genieten van de natuur en de hond uitlaten), maar dat er ook behoefte is aan nieuwe functies zoals sporten, spelen en recreëren;
- overwegende dat:
- de uitkomst van het globale participatietraject aanleiding geeft om met bewoners van IJsselmonde en de gebruikers van het park in gesprek te gaan over de gewenste invulling van Park de Twee Heuvels;
 - de Gebiedscommissie IJsselmonde heeft aangegeven ook open te staan voor interactieve vormen van participatie;
 - in de toolkit participatie van Stadsontwikkeling verschillende vormen van interactieve participatie zijn opgenomen, waarvan o.a. het ontwerpatelier zich goed voor dit gebied leent;
- verzoekt het college:
- een volwaardig participatietraject op te zetten voor de uitwerking van de inrichting van het park en de inpassing van de woningen aan de noordrand;
 - de gebiedscommissie een belangrijke rol in dit proces te geven; de uitkomst van het participatietraject tijdig naar de raad te sturen, zodat dit kan worden meegenomen bij de raadsbehandeling van het bestemmingsplan, en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. S. Kroon en L. Wilson

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik heb een vraag aan de heer Kroon. Ik zie dat hij het college oproept om de gebiedscommissie een belangrijke rol in dit proces te geven. De collegebevoegdheden van de gebiedscommissie in IJsselmonde zijn ingetrokken. Het lijkt mij dus wat bijzonder om het college op te dragen om de gebiedscommissie een belangrijke rol te geven. Hoe kijkt de heer Kroon daartegenaan?

De heer **KROON** (d66). De betrokkenheid van de gebiedscommissie hierbij is heel hoog. Toen een van de leden kwam inspreken, heb ik er impliciet aan de commissie naar gevraagd. Zij stelde een wijkreferendum of een digitale meningspeiling voor, maar ze stond ook open voor een meer interactieve vorm van participatie. Dat leek ons een veel betere invulling bij deze plek en bij wat er speelt in het gebied. Als het niet kan, hoor ik dat graag van het college, maar volgens mij is dit juist een prachtige taak voor de gebiedscommissie, nu ze weer goed op de rit zitten met een nieuwe technisch voorzitter en enthousiast aan de slag zijn.

Mevrouw **ESKES** (cda). Maar is de heer Kroon het niet met mij eens dat het een dubbel signaal is? Aan de ene kant zeg je tegen de commissie dat ze geen bevoegdheden krijgt, aan de andere kant geeft het college de opdracht om mede invulling te geven aan het participatietraject.

De heer **KROON** (d66). Alleen de collegebevoegdheden zijn ingetrokken, niet de raadsbevoegdheden. Dat hele debat hebben we hier uitgebreid gevoerd. Volgens mij is dit juist een onderwerp waarin je de gebiedscommissie een goede rol kunt laten spelen.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Ik ben er ook verbaasd over. Volgens mij gaat dit om taken die we juist hadden ingetrokken. Ik

wil van de wethouder Gebieden graag horen wat dit betekent voor het besluit dat de gemeenteraad van Rotterdam eerder over de gebiedscommissie IJsselmonde heeft genomen.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Kroon, u kunt verdergaan.

De heer **KROON** (d66). We zijn blij met de opmerkingen in de brief van de wethouder over natuurinclusief wonen in het groen. Wij hopen dat het een mooie uitvoering krijgt. Ons idee over het gebied is dat alles sport ademt, vooral het gebied rondom de sportcampus en wat straks Feyenoord City gaat heten. Volgens mij kunnen we daarmee iets unieks neerzetten in Nederland. We hebben niet alleen alle sportterreinen en het stadion, maar we willen ook proberen om de bedrijven allemaal sportgerelateerd te maken. Ook de sportcampus willen we invulling geven met sportleefstijlwoningen. U vraagt zich misschien af hoe. Dat lijkt mij juist een vraag die door marktpartijen ingevuld moet worden. Met deze motie willen we het college oproepen en uitdagen om marktpartijen te laten nadenken over een manier om sportgebaseerde leefstijlwoningen te realiseren op de sportcampus.

De **VOORZITTER**. De heer Kroon heeft de volgende motie ingediend.

Motie 4: "Sport-leefstijl-woningen in Sportcampus"

De gemeenteraad, in vergadering bijeen op 8 en 15 december 2016, ter bespreking van het Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels, constaterende dat:

- de ontwikkeling van de Sportcampus en Park de Twee Heuvels een belangrijke bijdrage dient te leveren aan het realiseren van een sportcultuur en een actieve levensstijl op Zuid;
- het Masterplan diverse voorstellen doet om sportparticipatie en gezondheid te bevorderen, door de buitenruimte zodanig

in te richten dat beweging wordt aangemoedigd;

- er in de passages over woningbouw echter nauwelijks wordt gesproken over de samenhang met sport en beweging; overwegende dat:
- het Masterplan kansen om een sportieve, gezonde leefstijl te bevorderen door middel van het type woningbouw en de inrichting van de wijken nu onbenut laat;
- vernieuwende woonconcepten die gericht zijn op een sportieve levensstijl kunnen bijdragen aan het sport-georiënteerde karakter van dit gebied;

verzoekt het college:

- marktpartijen die op de Sportcampus willen bouwen, uit te dagen om een op sport gebaseerde leefstijl als uitgangspunt te nemen in hun bouwplannen, en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. S. Kroon

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Mijnheer de voorzitter. In 2013 hebben wij ingestemd met het masterplan en het krediet voor het stadionpark en park de Twee Heuvels. Park de Twee Heuvels had toen al jarenlang achterstallig onderhoud en achterstallig beheer. Nu is het plan herijkt. We weten nu dat het stadion op een andere plek komt te liggen en we moeten kijken of dit allemaal wel een verbetering is. We weten dat Feyenoord met de strip en heel veel woningbouw in de omgeving de stad laat verdichten. In onze ogen zijn de groene longen van park de Twee Heuvels meer dan nodig en moeten daarom onbebouwd blijven. Vandaar dat we de motie hebben medeondertekend om het park onbebouwd te laten. Dat is ook omdat de gebiedscommissie ongevraagd advies heeft gegeven om het park zo te laten en ons heeft verzocht om te faciliteren dat de bewoners van IJsselmonde op een of andere manier hun zegje erover kunnen doen. Ons verzoek aan de wethouder is om dat op een of andere manier te honoreren.

Er is een tussenrapport van Bureau Stadsnatuur, waarin staat dat er een steenmarter is gevonden. De wethouder blijkt premature discussies te hebben getrokken over de natuurwaarden van het park. Dat onderstreept nogmaals dat er niet in gebouwd mag worden. De wethouder kan nog niet garanderen dat alle groencompensatie op deze plek terugkomen, want nu er plannen zijn om de bebouwing terug te dringen, betekent dit dat een aantal zaken soberder worden uitgevoerd. We worden dus weer gevraagd om ja te zeggen tegen een plan dat niet voldoende onderbouwd is en waar misschien financiële gaten in zitten.

Dan wil ik de raad nog wijzen op een ander risico, de atletiekbaan. Mocht die niet in de oude Kuip doorgaan, omdat deze baan niet aan de eisen voldoet, dan moeten we uitwijken naar een andere locatie in het gebied. Dat kan meerkosten met zich meebrengen. We willen in ieder geval samen met de VVD dat de atletiekbaan er komt. Daarvoor dienen wij een motie in.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Bokhove heeft de volgende motie ingediend.

Motie 5: "Atletisch vermogen"

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 15 december 2016, ter vaststelling van het Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels en het aanpassen van de grondexploitatie Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels, constaterende dat:

- in 2013 bij de vaststelling van het Masterplan voor de Sportcampus zowel een indoor als een outdoor atletiekbaan in de plannen zijn opgenomen;
 - in het nu voorliggende Masterplan de outdoor atletiekbaan in de te herontwikkelen Kuip is gepland;
- overwegende dat:
- beide atletiekbanen essentieel zijn voor het beoefenen van atletiek in deze stad;

- nog onzeker is of een 400-meter atletiekbaan in de Kuip technisch realiseerbaar is en of deze zal voldoen aan de eisen van de atletiekbonden; spreekt als zijn mening uit:
- dat er sowieso een indoor en een outdoor atletiekbaan gerealiseerd moeten worden; draagt het college op:
- indien de atletiekbaan niet mogelijk is in de te herontwikkelen Kuip, deze alsnog te realiseren op de Sportcampus op de in 2013 vastgestelde locatie, en gaat over tot de orde van de dag

w.g. J. Bokhove, J.W. Verheij

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer **WILSON** (Ir). Volgens mij staat er dat de atletiekbaan gepland is bij het oude stadion. Als dat niet doorgaat, wordt de noordwesthoek beschikbaar gesteld. Er staat ook een bedrag bij van 3,8 miljoen in de grondexploitatie. Ik ben heel benieuwd wat mevrouw Bokhove wil met haar motie.

De **VOORZITTER**. Ik zal het dictum voorlezen, dan weet u wat het verzoek is: "draagt het college op, indien de atletiekbaan niet mogelijk is in de te herontwikkelen Kuip, deze alsnog te realiseren op de Sportcampus op de in 2013 vastgestelde locatie". Dat is wat met de motie wordt beoogd. Is dat helder, mijnheer Wilson?

De heer **WILSON** (Ir). Ja, maar volgens mij wordt het zo precies al genoemd in het voorstel. Ik dacht dat er misschien iets anders bedoeld werd, maar dat is dus niet zo. Het is precies die locatie en die verwijzing. Maar goed, dan weet ik dat het hetzelfde is.

De **VOORZITTER**. Ik denk dat de wethouder er straks helderheid over kan verschaffen.

De heer **VAN DER VELDE** (pvdd). Mijnheer de voorzitter. In Rotterdam staan onze parken onder grote druk. Nu het park

de Twee Heuvels, vanmiddag hebben we over het Museumpark gesproken waarin ook weer gebouwd gaat worden. Het Lage Bergse Bos wordt vol met asfalt gegooid. Hoewel dat gebied van de gemeente Lansingerland is, maakt de hele Rotterdamse noordrand gebruik van het bos. Parken worden dus opgeofferd voor bedrijfsgebouwen, woningbouw en asfalt. Dat is eigenlijk best vreemd, want in het huidige tijdsgewricht is het juist nu de hoogste tijd om het groen in onze stad te behouden en zelfs uit te breiden. Groene steden leveren ons veel op: minder wateroverlast, energiebesparing, luchtzuivering en een betere gezondheid. Een groene leefomgeving is een gezonde leefomgeving. De parken zijn van ons allemaal. De parken die we hebben, moeten groen blijven. Natuur is namelijk geen luxe, maar noodzakelijk voor ons bestaan. We zijn dan ook tegen de uitverkoop van ons dierbare Rotterdamse groen. Nu wil het college gaan bouwen in park de Twee Heuvels. Net als de Partij voor de Dieren zijn veel bewoners van IJsselmonde tegen woningbouw in het park. De gebiedscommissie heeft dit duidelijk aangegeven. Bijna iedereen wil het park behouden, maar het college wil bouwen. Waarschijnlijk wegen de financiële kortetermijnbelangen weer zwaarder dan een prettige leefomgeving voor mens en dier. Daarnaast is het park de Twee Heuvels een fijne sociale ontmoetingsplek voor de inwoners van IJsselmonde. Dat geven ze aan. Dit sluit aan bij de visie van de Partij voor de Dieren. Wij willen een stad die ten dienste staat van alles wat het leven de moeite waard maakt.

In Rotterdam zijn nog vele plekken die kunnen dienen als bouwlocatie en waar de bouw niet ten koste gaat van onze stadsparken. Er moet zorgvuldig met ons Rotterdamse groen worden omgesprongen. Als je anno 2016 nog steeds wilt bouwen in het groen, heb je er werkelijk waar geen snars van begrepen. Dit is namelijk zo ontzettend achterhaald. Kijk maar naar andere vooruitstrevende Europese steden. Daar gebeurt dit niet,

daar breiden ze het groen juist uit. Het is ook onnodig, gezien de enorme leegstand die er is. Daarom zegt de Partij voor de Dieren: houd Rotterdam gewoon leefbaar, stop de uitverkoop van onze mooie parken.

Laten we ook vooral denken aan de toekomstige generatie Rotterdammers: de generatie die nu opgroeit of nog geboren moet worden. Mogen zij in de toekomst alstublieft ook nog een beetje van ons groen genieten? Als het aan de Partij voor de Dieren ligt wel.

Ik wil graag een motie indienen, mede namens de SP en GroenLinks, over het ecologisch maaibeheer in park de Twee Heuvels. Ecologisch maaibeheer levert veel nieuwe soorten bijen, vlinders en andere insecten op, waardoor de omgeving kleurrijker wordt en de biodiversiteit in het park toeneemt. Dat stelt de wethouder die voor zijn beurt sprak, want het hele rapport was nog niet volledig af. Wie kan hier nu tegen zijn?

De **VOORZITTER**. De heer Van der Velde heeft de volgende motie ingediend.

Motie 6: "Ecologisch maaibeheer in Park De Twee Heuvels"

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op 16 december 2016, ter bespreking van het voorstel tot vaststelling van Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels, constaterende dat:

- in de notitie 'Natuurwaarden De Twee Heuvels Rotterdam' van Bureau Stadsnatuur Rotterdam kan worden opgemaakt dat de schrale natuurwaarden van Park De Twee Heuvels het gevolg zijn van intensief maai- en groenbeheer van de gemeente;
- overwegende dat:
- park De Twee Heuvels in potentie een belangrijk ecologisch kerngebied voor dit gedeelte van IJsselmonde is, mits er prudent met de natuurwaarden wordt omgesprongen;

- ecologisch maaibeheer veel nieuwe soorten bijen, vlinders en insecten aantrekt, waardoor veel kleurrijker wordt en meer biodiversiteit heeft dan nu het geval is;

verzoekt het college:

- ecologisch maaibeheer toe te passen in Park De Twee Heuvels, en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. R.T.J. van der Velden, L.P.M. de Kleijn, J. Bokhove

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

De heer **SIES** (cu/sgp). Mijnheer de voorzitter. Als de discussie over de woonvisie ons één ding heeft geleerd, dan is het dat we voor een enorme huisvestingsopgave staan en dat de ruimte in onze stad beperkt is. Juist in een stad die zich steeds verder gaat verdichten en waar tijdelijke groeninitiatieven plaatsmaken voor bouwkavels, zijn het de parken die ervoor zorgen dat wonen in een metropool als Rotterdam, prettig blijft. Deze groene longen zijn cruciaal voor het woongeluk van Rotterdammers en zorgen ervoor dat we kunnen blijven ademen en nadenken te midden van de stadse hectiek. Park de Twee heuvels is zo'n park waar heel wat bewoners van IJsselmonde en Feijenoord dagelijks gebruik van maken. Om het park nog beter te laten functioneren, ligt er al jaren een plan klaar van de toenmalige deelgemeente voor een grondige opknapbeurt. Zelfs het geld ligt al jaren op de plank. Het is ons tot op heden een raadsel gebleven waarom het college de handen maar niet uit de mouwen steekt om deze plek nieuw leven in te blazen. Daar wordt nu een flinke schep bovenop gedaan: als het park niet naar behoren functioneert, gebruiken we het maar als ordinaire bouwgrond. Nota bene aan de vooravond van een gigantische gebiedsontwikkeling direct naast het park met onder andere een nieuw stadion en vele honderden nieuwe woningen. Het college kiest ervoor om deze totale transformatie van het gebied te beginnen met woningbouw in het kwetsbare groen.

Het is een gemakzuchtige oplossing met desastreuze gevolgen voor het woonklimaat en getuigt in onze optiek van een totaal gebrek aan visie over bouwen aan een leefbare stad. De ChristenUnie/SGP gaat vandaag daarom niet voor een pragmatische oplossing, door bijvoorbeeld alleen het noordelijke deel als bouwlocatie toe te staan. We zullen principieel gaan tegenstemmen. Wat ons betreft mag het college eerst de handen uit de mouwen steken en werk gaan maken van de broodnodige renovatie van het park. Daarna gaan we het stadionpark ontwikkelen. Totdat het laatste stukje van Rotterdam bebouwd is, willen wij geen bouwplannen in parken meer zien. En daarna eigenlijk ook niet.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Dank u wel. Er zijn niet veel rechtstreekse vragen gesteld. Ik denk dat een aantal dingen behandeld kunnen worden op het moment dat ik de moties doorneem. De enige vraag die zonder motie beantwoord moet worden, is de vraag van de heer Bruijn over het kadertje in het rood. Dat is om aan te geven dat het niet ingerekend is in de grex. Dat valt dus buiten de berekening om tot een sluitende grex te komen. Het zijn volgens mij de bedrijfjes rondom het viaduct op de plankaart.

Ik kom bij de moties en bij het woningbouwverhaal. Ik begin met motie 1 "Alles moet weg". Het is de bedoeling dat er een akkoord gesloten wordt en in de grex wordt betrokken dat de grond bouwrijp wordt aangeleverd door betrokkenen. Dat gaat inderdaad gepaard met een gesaneerde oplevering, ook als het gaat om asbest, zoals in het dictum staat. We zijn voornemens om dat te doen, dus in die zin is het een motie die de weg aangeeft die we gaan bewandelen. Dat is prima.

De heer **BRUIJN** (pvda). Toen ik de motie las, kwam ze mij wat simplistisch over, want zodra de gemeente de grond gaat verwerven, betaalt ze er toch voor? Dan hebben we die hele asbestsanering en de

eerdere verwerving betaald. Ik neem niet aan dat de ondernemer dat tegenwoordig gaat doen, terwijl hij verlies gaat lijden.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Nee, geen verlies. In het dictum staat echter om enkel akkoord te gaan met volledig van asbest gesaneerde oplevering van de locatie. Het is inderdaad de bedoeling dat de locatie bouwrijp wordt opgeleverd en dat daar de Clara niet meer staat en er geen asbestproblematiek meer aanwezig is.

De heer **BRUIJN** (pvda). Dan is de wethouder het toch met mij eens dat de tweede bullet altijd gebeurt op het moment dat je gaat betalen voor het werk dat er verricht is?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ik lees de motie zo dat we niet op enige manier zelf nog aan de slag moeten gaan om de sanering voor elkaar te krijgen. Het is echt een kwestie van gesaneerd en al opgeleverd krijgen. Zo lees ik het dictum.

De heer **MOSCH** (lr). Ik ben nogal wat keren op die locaties geweest. Er zijn daar nogal wat veranderingen geweest wat betreft de slopers. De prijs van de sloop is zo laag mogelijk gemaakt. Dan ga je eens met wat andere ondernemers praten om te vragen of het daar goed gaat. Dan kunnen er twee dingen gebeuren: de ondernemers zijn jaloers dat ze het niet mogen doen, of ze hebben de waarheid in pacht. Ik wil echt alles uitsluiten. Er zit daar een massa aan asbest in het gebouw. We moeten echt totaal uitsluiten dat we ook maar één gram zelf ervan moeten opruimen.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Dat is helder. Ik kom bij motie 2 "Niet bouwen in park de Twee Heuvels". Het dictum is buitengewoon helder: geen woningbouw in park de Twee Heuvels mogelijk maken. Ik ontraad de motie, want onderdeel van het plan is juist om in het park woningen te bouwen. Ik zal daar straks op terugkomen bij de behandeling van het amendement van het CDA, D66 en Leefbaar Rotterdam.

Initieel is het niet alleen de bedoeling om in te zetten op woningbouw om uiting te geven aan de woonvisie en de woonmilieus in Rotterdam-Zuid te versterken - ook het type woonmilieu waar relatief veel behoefte aan is in Rotterdam-Zuid en specifiek dit gebied - maar ook om de functie van het park te versterken. Het college is er echt van overtuigd dat het de algehele beleving van het park ten goede komt als je woningbouw gaat toevoegen in een zekere kwaliteit die wij voor ogen hebben. In die zin raad ik de motie echt af, want helemaal geen woningbouw doet geen recht aan die ambities, zowel voor de kwaliteit van het park als voor de ambities voor het creëren van goede woonmilieus in Rotterdam-Zuid.

Ik kom bij amendement A. De eerlijkheid gebiedt mij te zeggen dat het plan was om woningbouw in het park te laten neerslaan op drie plots, namelijk in het noordoosten en noordwesten bij de Dwarsdijk, en in het zuiden. Er is een participatietraject geweest met bewoners. Zij gaven aan dat zij kritisch waren over woningbouw in het park. Ik heb ook vanuit de raad – we hebben al eens eerder in een commissievergadering over dit onderwerp gesproken – goed begrepen wat het gevoel is van de meerderheid van deze raad. Het gevoel van de meerderheid van deze raad is in ieder geval dat woningbouw in het zuidelijke plot op veel bezwaren stuit. Woningbouw op de twee noordelijke locaties oost en west, zou op zich wel op steun kunnen rekenen van de meerderheid van de raad, zij het in een beperktere variant qua aantallen dan wij initieel voor ogen hadden.

De heer **VAN DER VELDE** (pvdd). Ik hoor de wethouder zeggen dat er een participatietraject is geweest. Kan de wethouder mij misschien meenemen in dat participatietraject? Welk traject is dat geweest?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Er zijn bewonersavonden georganiseerd voor bewoners rondom het gebied. Er is zelfs een participatiedocument opgesteld dat met de raad is gedeeld, om aan te geven

wat de uitkomsten zijn geweest van het traject. Dat is dus openbare informatie. Daar is ook uitgekomen dat een aantal bewoners kritisch stonden ten opzichte van de woningbouw. Zoals ik al zei, waren er initieel drie plots. Op enig moment heb ik beseft wat het gevoel is in de raad. Als het inderdaad nu zo is dat een meerderheid van de raad een aanpassing wil plegen, namelijk de zuidelijke plot te laten vervallen en de noordelijke plots in stand te houden maar met een aangepast aantal, dan erken ik dat dit de wens is. Die wens volg ik dan. Amendement A heeft overigens wel financiële gevolgen, want wij hebben de hoeveelheid woningbouw berekend om de grex sluitend te krijgen. Als je aanpassingen pleegt waardoor je minder woningbouw krijgt, heeft dat financiële consequenties. Ik heb al eerder met de raad gedeeld dat ik het erg zou betreuren als het ten koste zou gaan van de kwaliteit van het park. Dat hebben we in de commissie besproken. Het gaat specifiek om de noord-zuidverbinding en de breedte van de vergroening. Ik zou dat jammer vinden, maar de raad geeft mij de opdracht om die inkomsten te compenseren. “Draagt het college op financiële dekking te vinden voor het wegvallen van die opbrengsten, zodat de centrale parkroute, sportcampus en het verbindingsstuk conform de ambities van het masterplan uitgevoerd kunnen worden”, staat er. De raad geeft mij die opdracht mee. Ik zal die opdracht uitvoeren en respecteer de wens van de meerderheid van de gemeenteraad.

De heer **SIES** (cu/sgp). Ik weet niet of de wethouder nog een stukje terug kan in zijn verhaal. Het ging net over het participatietraject. Wanneer was die participatieronde en wat was uiteindelijk aan de bewoners voorgelegd om over in te spreken? Ik heb de indruk dat de werkelijkheid iets anders is dan het beeld dat de wethouder zojuist schetste. Ik zou graag een tijdslijn zien en wat de bewoners is voorgelegd.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). De exacte data zijn mij even ontschoten. Het is maanden geleden, toen we het hadden over de conceptgebiedsvisie. In de aanloop naar het ontwikkelen van de conceptgebiedsvisie zijn er gesprekken gevoerd met een heleboel stakeholders, waaronder bewoners. Er zijn ook bewonersavonden georganiseerd. Ik was er zelf bij eentje uitgenodigd, maar omdat ik verplichtingen in de raad had, kon ik er niet bij aanwezig zijn. Maar er zijn tafels georganiseerd, waarbij mensen naar het gebied konden kijken. Op basis van wat daar werd gepresenteerd, zijnde de conceptgebiedsvisie in een prematuur stadium, zijn mensen meegenomen en is hun oordeel gevraagd over de plannen. Een onderdeel van die plannen betrof woningbouw in het park. Er is een document over verschenen dat met de raad is gedeeld, waarin naar voren is gekomen dat er bij een aantal bewoners wat weerstand was tegen woningbouw in het park. De resultante ervan slaat neer in het amendement. Daarvan zeg ik dat het zuidelijke plot niet doorgaat. In het noorden wordt het aantal teruggebracht. Ik begrijp dat dit op een meerderheid kan rekenen.

De heer **SIES** (cu/sgp). De indruk die wij van bewoners krijgen, is dat zij over het stadionpark hebben meegepraat. Dat was inderdaad in een conceptfase. Ze hebben zich toen niet gerealiseerd dat het ook over park de Twee Heuvels ging en over concrete woningbouw in dat park. Het kan misschien in de marge genoemd zijn, maar de vraag of men voor- of tegenstander is van bebouwing in het park is volgens ons niet concreet voorgelegd aan de bewoners. Dat is althans de indruk die wij van bewoners terugkrijgen.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Er is wel degelijk ook over het park en over woningbouw in het park gesproken tijdens deze avonden. Er is wel degelijk over teruggekoppeld aan de ambtenaren. Het is ook neergeslagen in documenten.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Er is een aantal dingen gebeurd. Het college heeft een participatietraject georganiseerd en daaruit bleek dat heel veel bewoners tegen bebouwing van het park waren. Vervolgens is er een aantal keren duidelijk gemaakt dat voor het grootste gedeelte van de bebouwing ook geen meerderheid is in de Rotterdams gemeenteraad. Waarom heeft de wethouder ons dan een plan voorgelegd waar wel die drie plots in zitten, met als gevolg dat we nu met een gat van 3 miljoen zitten? Waarom heeft hij dat op die manier gedaan?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Omdat het wel mijn ambitie was om het op deze manier te realiseren. Ik ben echter reëel genoeg om me te realiseren dat ik moet terugschalen op het moment dat ik weet dat er geen meerderheid voor te krijgen is in de raad. Dat is mij inmiddels wel duidelijk. Ik vind het belangrijk om de ambitie van woningbouw overeind te houden. Ik ga dus tot het maximale wat haalbaar is, maar wel gegeven het feit dat de raad aan zet is en uiteindelijk zijn stem aan moet geven.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Maar nu zitten we met de gebakken peren en moet de wethouder 3 miljoen vinden. Ik wil heel graag weten waar hij dat vandaan gaat halen.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). U zit niet met de gebakken peren, want als het amendement wordt aangenomen, zit ik ermee. Ik krijg immers de opdracht om het geld te gaan zoeken bij de retraits en dat ga ik doen. Dat is de opdracht.

De heer **DE KLEIJN** (sp). En als dat niet lukt? Dan hebben we een plan dat weer niet helemaal gefinancierd is.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ik krijg de opdracht om het geld te vinden. Daarom is dit amendement ingediend. Hopelijk ga ik die opdracht tot een goed einde brengen.

De heer **VERHEIJ** (vvd). De wethouder verwijst naar de participatie. In het participatieverslag staat wat de bewoners vonden over bouwen in het park. Een paar reacties zijn geschaard onder het kopje “we zijn voor bebouwing in het park”, maar die beginnen allemaal met: “we zijn tegen bouwen in het park, maar als het toch moet, dan...”. Die mensen zijn ook gewoon tegen!

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Het kenmerk van participatie is dat je dat laat meewegen in je beslissing over wat je uiteindelijk gaat realiseren in een gebied. Het is niet zo dat de participatie doorslaggevend is en dat dit uiteindelijk de definitieve richting is. Participatie is een manier om te peilen wat de mening is. Uiteindelijk is het een kwestie van belangenafweging. Zo bestuur je een stad. We hebben immers ook een woningbouwopgave voor toekomstige bewoners van het gebied, voor mensen die nu misschien nog niet in Rotterdam wonen. We bouwen voor de toekomst. Bij de belangenafweging houden we ook rekening met bewoners die er nu nog niet zijn, maar er wel gaan komen. Dat spel wordt gespeeld en als bestuur moet je die beslissing nemen. Ik heb dus gewogen wat de bewoners aangeven. Dat is de reden geweest om terug te schalen. Het is echter niet het ultieme doel om dat pad precies te volgen.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Vindt de wethouder dan die 40-55 woningen die nu nog in het amendement zijn genoemd, een substantiële bijdrage leveren aan de woonvisie?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ja. Die leveren een substantiële bijdrage aan de woonvisie en, niet geheel onbelangrijk, aan het creëren van dit soort type woonmilieus in Rotterdam-Zuid, maar ook aan een kwaliteitsimpuls voor het park. Het is echt de overtuiging van het college dat de totale uitstraling, de veiligheidsbeleving en het gebruik van het park een extra impuls krijgt als je deze kwaliteit woningen

in deze zones toevoegt. Het gaat dus niet alleen om de woningbouw, maar om de combinatie van woningbouw met het omliggende gebied. Dat geeft een versterking aan het gehele gebied. Er zijn dus meerdere overwegingen die een rol spelen.

De heer **KROON** (d66). Ik vind het belangrijk om op te merken dat in de commissie WWB de gebiedsvisie voor de zomer al uitgebreid besproken is. In dat document werd al uitgebreid melding gemaakt van de drie plots. Toen heeft niemand van de commissie er iets over opgemerkt. Dat vind ik handig om hier even opgemerkt te hebben.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Dat begrijp ik. Volgens mij was ik erbij. Ik vraag alleen aan de wethouder waarom hij het er weer op aan laat komen en ons een plan voorlegt waarvan hij van tevoren weet dat dit het niet gaat halen. Nu zit hij dus met een gat van 3 miljoen.

De **VOORZITTER**. Wethouder, u kunt verder gaan.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ik kom bij motie 3 “Participatie uitwerking masterplan park Twee Heuvels”. Ik zal een klein stukje van de motie, over de gebiedscommissies, doorkoppen naar mijn buurman, wethouder Eerdmans. De insteek van de motie vind ik prima. In het dictum staat dat een volwaardig participatietraject moet worden opgezet voor de uitwerking van de inrichting van het park en de uitkomst van het participatietraject tijdig naar de raad te sturen. Dat lijkt mij een prima idee, maar dan staat er vervolgens dat we de gebiedscommissie een belangrijke rol in het proces moeten geven. Dat gaat om de gebiedscommissie IJsselmonde. Ik weet niet of dat kan. Dat zal worden toegelicht door wethouder Eerdmans.

Motie 4 “Sportleefstijlwoningen in sportcampus” heeft als dictum “verzoekt het college om marktpartijen die op de

sportcampus willen bouwen uit te dagen om een op sport gebaseerde leefstijl als uitgangspunt te nemen in de bouwplannen". Het is inderdaad de bedoeling dat het gebied sport ademt, zowel breedtesport als topsport in al zijn geledingen. Daar hoort bij dat je gaat proberen om de leefstijl het plan in te fietsen. Het lijkt mij een prima opdracht om de marktpartijen uit te dagen om vorm te geven aan het programma. Ik omarm dus de motie.

Motie 5 "Atletisch vermogen" is overbodig, want het staat al in het plan. Zo is het al verwoord. Op het moment dat de plannen van Feyenoord en de herontwikkeling van de Kuip niet doorgaan, komt de atletiekbaan op het plot waar deze oorspronkelijk was gepland. Dat is precies conform het plan dat nu voorligt. De atletiekbaan gaat er hoe dan ook komen. De motie is dus overbodig.

Motie 6 "Ecologisch maaibeheer" is een motie die ik graag doorspeel aan mijn collega Eerdmans. Hij gaat over het maaibeheer.

De heer **EERDMANS** (lr) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Ik heb nog twee moties voor mij, nummer 3 en 6. De eerste ging over het participatietraject. De vraag was wat de gebiedscommissie IJsselmonde nog in dit kader voor ons kan betekenen, nu zij in de huidige positie zitten. Zoals bekend, hebben wij de raadsbevoegdheden gelaten in het gebied IJsselmonde. Deze zijn niet ingetrokken. Als de raad het wil, kan de gebiedscommissie een prima rol spelen in het traject. Dat laat ik aan de raad over. Daarmee vul ik collega Schneider aan die zegt dat het prima is om het gesprek met bewoners in dit gebied aan te gaan, om te kijken hoe het park het beste kan worden ingevuld.

Motie 6 van de Partij voor de Dieren gaat over ecologisch maaibeheer. Er is in het park een balans gevonden tussen de natuur en het gebruik van het park. Wij

denken dat in het park een gevarieerd maaibeleid bestaat. Er grazen onder andere schapen. Op een aantal plekken wordt er minder vaak gemaaid, juist om de bloemrijke plantensoorten een kans te geven. We bevorderen daarmee ook het aantrekken van insecten, zoals de Partij voor de Dieren ook noemde. Er is zelfs op kleine plekken een proef gaande in de omgeving van het park met ecologisch natuurlijk maaibeheer, het zogenaamde gebiedsmaaien. Dat alles is bedoeld om de natuurwaarde van het park te verhogen. De motie voegt dus eigenlijk niets toe aan hetgeen we al doen. Daarom wil ik deze niet overnemen. Ik denk dat er een prima balans is en die willen we graag behouden. Een minnetje dus bij motie 6.

De **VOORZITTER**. Dank u wel. Mevrouw Bokhove, heeft u een vraag of behoefte aan een tweede termijn?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik heb een vraag die niet beantwoord is. Ik wil deze graag herhalen in ordetijd.

De **VOORZITTER**. Ga uw gang.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik had gevraagd hoe zou worden omgegaan met het ongevraagde advies dat is uitgebracht door de gebiedscommissie. Er was nog een tweede vraag van mij. Het verzoek van de gebiedscommissie om op een of andere manier, vanuit de stad georganiseerd, een consultatie te houden omdat in het ongevraagde advies stond dat er geen consultatie was geweest ten aanzien van het standpunt van de bewoners over bebouwing in het park. Het was een verzoek van de gebiedscommissie. Ik wil graag weten hoe met het ongevraagde advies om niet te gaan bouwen in het park, wordt omgegaan.

De **VOORZITTER**. Er heerst enige verwarring achter de colleegetafel over wat u precies vraagt. Kunt u het nog eens herhalen en verduidelijken?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik zal het rustig zeggen. Vorige week is de vicevoorzitter van de gebiedscommissie, mevrouw Gonsalves, komen inspreken. Zij heeft een ongevraagd advies uitgebracht namens de gebiedscommissie. Toen was de wethouder er natuurlijk niet om deze vraag te beantwoorden. Ik wil graag weten wat hij doet met dat ongevraagde advies om het park niet te bebouwen. Het tweede wat de commissie aan de gemeente vroeg, was om een meningspeiling te faciliteren, niet ten aanzien van de inrichting van de voorgenomen woningbouw in het park, maar om te peilen of de bewoners van IJsselmonde überhaupt woningbouw in het park wenselijk vinden. De commissie wil dus een referendum of andere meningspeiling. Hoe kan de wethouder dat faciliteren?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Het eerste gedeelte van de beantwoording zal ik voor mijn rekening nemen. Over het faciliteren van digitale meningsuiting zal collega Eerdmans iets zeggen. Ik heb kennisgenomen van de opvatting van de gebiedscommissie. Wij hebben echter de belangen afgewogen. Ik weet dat er bij een aantal bewoners bezwaren zijn. Dat heb ik ook verteld. Uiteindelijk moet je de afweging maken tussen enerzijds wat een aantal direct omwonenden opmerken en anderzijds de doelstelling voor de ontwikkeling van de stad, de belangen van toekomstige bewoners van de stad en het belang van de ontwikkeling van dit soort woonmilieus voor Rotterdam-Zuid. Na die afweging heb ik uiteindelijk het finale oordeel gegeven.

De heer **EERDMANS** (lr) (wethouder). Het tweede deel van de vraag ging over de meningspeiling. Ik begreep dat dit een digitale peiling zou moeten zijn. Het is mogelijk. Wij kunnen daarbij helpen.

Tweede termijn

De heer **WILSON** (lr). Eén ding komt iedere keer terug, namelijk de twee plots waarop gebouwd wordt. Het zijn gewoon bestemmingsplannen die absoluut geen

onderdeel zijn van het park. Iedereen gaat daaraan voorbij. Het blijft hardnekkig, maar het is een van de punten die ik heel goed kan aangeven aan de bewoners. Het is nu geen park, het heeft geen bestemming park; het is een rommeltje. Als je er wat van had gevonden, had je al eerder iets op die stukjes kunnen doen.

De heer **VAN DER DONK** (vvd). Nog even naar aanleiding van de motie die wij samen met GroenLinks over de atletiek hebben ingediend. Zou de wethouder er nog een keer op in kunnen gaan? Mocht de ontwikkeling van de Kuip heel lang gaan duren, wordt dan de plot voor de atletiekbaan vrijgehouden op de plek waar deze in het oorspronkelijke masterplan stond? De tweede vraag die we hebben is hoe we gaan voorkomen dat de Rotterdamse atletiekwereld gegijzeld wordt door heel lange ontwikkelingen op dit gebied, mocht er bij de Kuip niet een, twee, drie een atletiekbaan worden aangelegd. Hoe houden we er snelheid in?

De heer **DE KLEIJN** (sp). Nog even over die bevoegdheden. De wethouder zei net dat het overgedragen bevoegdheden van de raad zijn. Ik lees echter dat participatie een overgedragen bevoegdheid van het college is. Kan de wethouder daarop reageren?

De heer **BRUIJN** (pvda). Van de orde. Ik had gevraagd hoeveel het nu precies gaat kosten. Ik schat het in op 5 miljoen. Ik begrijp dat mijn collega's voor 120 woningen 3 miljoen uittrekken. Ik had dus zelf wat meer gereserveerd. Ik hoor graag het exacte bedrag van de wethouder. Dan weten wij waar wij rekening mee moeten houden bij onze retraite.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ik begin met de vraag van de heer Bruijn. Het is inderdaad ongeveer 3 miljoen.

De heer **BRUIJN** (pvda). En voor helemaal niks?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder).
Voor helemaal niks? Ja, dat zou rond de 5 miljoen zijn. Dat is een goede schatting van u. Daar kunt u rekening mee houden in uw plannen.

We hopen dat er snel uitsluitel komt over de plannen van Feyenoord City en de Kuip. Dat gaat in februari, maart 2017 gebeuren. De ontwikkeling van de oude Kuip is daar onlosmakelijk mee verbonden. Als er vertraging optreedt en die plannen vinden geen doorgang, zullen we overgaan tot plan B, want het is de bedoeling dat er een atletiekbaan wordt gerealiseerd.

De heer **VAN DER DONK** (vvd). Het is toch niet zo dat in februari een plan wordt voorgelegd waarin staat dat de Kuip ontwikkeld mag worden als daar een atletiekbaan komt?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder).
Nee, maar we wachten af wat de plannen worden. De kans is vrij groot dat daar een atletiekbaan komt. Als dat niet zo is, zal de atletiekbaan op een andere plek komen, precies op de plek die wordt aangegeven in de motie want de baan zal er inderdaad komen.

De heer **EERDMANS** (lr) (wethouder). De vraag van de heer De Kleijn. Je hebt beide participatie als bevoegdheid door de raad en de collegebevoegdheid participatie. Het ligt er maar net aan om welk traject het gaat. Dit traject zou gaan om een raadsbevoegdheid waar participatie georganiseerd kan worden. Die mogelijkheid heeft de gebiedscommissie. Als de raad aan het gebied vraagt om hem te informeren hoe de bewoners aankijken tegen een bepaalde ontwikkeling, dan is dat een bevoegdheid die de gebiedscommissie IJsselmonde heeft. Iets anders is het als het college dit zou vragen. Dat hebben we nu juist afgenomen in het gebied IJsselmonde. In dit geval is het mogelijk.

De **VOORZITTER**. Akkoord? Volgens mij hebben we alle facetten van dit vraagstuk

besproken. Ik stel voor om over te gaan tot stemming over de ingediende moties, het amendement en het voorstel zelf. Mevrouw Bokhove?

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik heb nog een paar seconde spreektijd en daarin wil ik mijn laatste vraag stellen. Als wij in de commissie over zaken spreken en over het niet bebouwen van een plan, zegt de wethouder steeds tegen de oppositiepartijen dat ze met geld moeten komen. Als de coalitiepartijen vervolgens een gezamenlijke motie indienen, zonder financiering, waarin de wethouder de opdracht krijgt om in het voorjaar geld te zoeken, omarmt de wethouder deze en ziet hij er een uitdaging in. Dat begrijp ik niet. Ik denk dat we hier niet gelijk behandeld worden in de discussie en dat vind ik heel erg jammer.

De **VOORZITTER**. Mevrouw Eskes, u kunt mevrouw Bokhove nu geen vragen meer stellen. Zij is door haar spreektijd heen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik wil alleen een opmerking maken. Volgens mij is het geen ongedekte motie, want wij dekken het door de versoering van de uitvoering van het sportpark.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Dat staat er niet.

Mevrouw **ESKES** (cda). Dat staat er wel.

De **VOORZITTER**. U hebt uw opmerking gemaakt. Het is duidelijk. Ik stel voor dat we gaan stemmen.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Ik wil nog even iets checken. De wethouder heeft net toegezegd dat hij de gebiedscommissie wil faciliteren in de digitale meningspeiling. Ik wil weten of die toezegging genoteerd is.

De heer **EERDMANS** (lr) (wethouder). Het is aan het gebied om zoiets te organiseren, maar wij kunnen wel assisteren als dat nodig is, om het mogelijk te maken. Zo staat het in de verordening.

De **VOORZITTER**. Ik stel vast dat de bevoegdheid ligt bij de gebiedscommissie. Als die met initiatieven komt om een peiling te houden, is het college bereid om daarbij behulpzaam te zijn. In die volgorde noteren wij de toezegging.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Van de orde. Mag ik u verzoeken, voorzitter, om de besluitvorming per onderdeel te doen, dus om punt 1 en 2 apart in stemming te brengen?

De **VOORZITTER**. Dan gaat het stemmen drie keer zo lang duren, maar ik vind het goed. We beginnen echter met de moties die bij dit agendapunt zijn ingediend. Zijn er stemverklaringen? Dat is niet het geval.

We beginnen met motie 1 van Leefbaar Rotterdam en het CDA, "Alles moet weg".

Motie 1 wordt met 42 stemmen voor en 1 stem tegen van de Partij voor de Dieren aangenomen.

De **VOORZITTER**. Ik breng motie 2 "Niet bouwen in park de Twee Heuvels" in stemming. Zijn er leden die een stemverklaring willen afleggen?

De heer **WILSON** (lr). Bouwen in een park, dat doe je niet. Wij stellen heel duidelijk dat de twee NAM-locaties die nu geen bouwlocatie zijn, geschikt zijn om woningen neer te zetten. Dat vind ik een heel andere interpretatie. Daarom zal ik tegen de motie stemmen.

De heer **BRUIJN** (pvda). Het betoog van de wethouder gehoord hebbende, begrijp ik niet dat we geen aangepast voorstel hebben gehad. Ik vind het nu onvoldoende uitgewerkt. Daarom ga ik mijn fractie adviseren om voor de meest vergaande motie te stemmen.

Motie 2 wordt met 21 stemmen voor en 22 stemmen tegen verworpen. Voor stemden de fracties van PvdA, SP, VVD, GroenLinks, Nida, ChristenUnie-SGP en Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**. We gaan verder met motie 3 "Participatie uitwerking masterplan park Twee Heuvels". Zijn er leden die een stemverklaring willen afleggen?

De heer **DE KLEIJN** (sp). De SP-fractie is altijd erg voor zo ruim mogelijke participatietrajecten. We hebben het een en ander gezegd over de gebiedscommissie IJsselmonde. Ik heb het nog eens nagezocht. Hier gaat het echt om het terugploegen van taken en verantwoordelijkheden die de gebiedscommissie IJsselmonde zijn afgenomen. Ik vind niet dat deze langs een omweg weer terug moeten komen.

De heer **BRUIJN** (pvda). Er wordt verzocht om een participatietraject op te zetten voor de inpassing van woningen aan de noordrand. Zojuist hebben we tegen die woningen gestemd en ik zou graag consequent blijven. Wij zullen nu dus ook tegenstemmen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Ik sluit mij geheel aan bij wat de heer De Kleijn heeft gezegd. Wij stemmen ook tegen omdat wij ook van mening zijn dat het niet wenselijk is om deze bevoegdheid bij de gebiedscommissie terug te leggen.

De heer **VERHEIJ** (vvd). De VVD zal ook tegen de motie stemmen. Het terugploegen van bevoegdheden naar de gebiedscommissie die zojuist zijn ontnomen: dat moeten we niet doen. Het gaat ook nog eens om participatie over iets wat je helemaal niet zou moeten willen, namelijk woningbouw in het park.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Wij zullen ook eerst inzetten op het eerste participatietraject dat over de werkelijke keuze gaat over het wel of niet bouwen in het park. Dat traject moet eerst doorlopen worden. In dat geval is deze motie overbodig. Wij zullen dus tegenstemmen.

De **VOORZITTER**. Ik breng de motie in stemming.

Motie 3 wordt met 19 stemmen voor en 24 stemmen tegen verworpen. Voor stemden de fracties van D66 en Leefbaar Rotterdam.

De **VOORZITTER**. We zijn bij motie 4 “Sportleefstijlwoningen in sportcampus”. Stemverklaringen?

De heer **BRUIJN** (pvda). In deze motie wordt de wethouder opgeroepen om marktpartijen uit te dagen. De wethouder heeft bij de behandeling van de woonvisie ongeveer 20 keer herhaald dat hij bezig is om marktpartijen uit te dagen. Het lijkt me dus een volstrekt overbodige oproep. Ik geloof de wethouder op zijn woord, maar deze partijen blijkbaar niet.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Wij vinden dit echt een beetje kolderieke motie. Niemand in mijn fractie begrijpt wat ermee bedoeld wordt. Wij zullen daarom volmondig tegen de motie stemmen.

De heer **VERHEIJ** (vvd). De VVD ontgaat het wat een sportieve keuken, een sportieve badkamer of een sportieve woonkamer is. Bouwers kunnen dat prima zelf bedenken. Daar hebben ze ons niet voor nodig. Wij zullen tegenstemmen.

Motie 4 wordt met 22 stemmen voor en 21 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdA, SP, VVD, GroenLinks, Nida, ChristenUnie-SGP en Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**. We gaan verder met motie 5 “Atletisch vermogen”. Ik constateer dat er geen stemverklaringen zijn, dus we gaan meteen stemmen.

Motie 5 wordt met 29 stemmen voor en 14 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van Leefbaar Rotterdam en Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**. Ik kom bij motie 6 “Ecologisch maaibeheer in park de Twee Heuvels”. Stemverklaringen?

De heer **BRUIJN** (pvda). Ik woon zelf aan een park met een groot water erbij. Daar wordt ecologisch gemaaid, maar gelukkig niet overal, want dan kun je er niet meer lopen. Ik weet niet wat de bedoeling van de motie is. Ik ken de gevoeligheden over dit onderwerp in mijn fractie, dus ik denk dat we verdeeld zullen stemmen.

De heer **VAN SCHAIK** (lr). Ik herken wat de heer Bruijn zegt. In november 2014 werd de motie “ecologisch maaien” in de gemeenteraad aangenomen. Toen was de heer Bruijn het er ook al niet mee eens. Als ik erin had gezeten, was ik het er ook niet mee eens geweest, want het is verschrikkelijk. Maar goed, we voeren het uit. Het wordt al uitgevoerd, dus ik zal mijn fractie vragen om tegen de motie te stemmen, omdat deze al uitgevoerd wordt.

Motie 6 wordt met 16 stemmen voor en 27 stemmen tegen verworpen. Voor stemden de fracties van SP, GroenLinks, Nida, Partij voor de Dieren, ChristenUnie-SGP en de PvdA, met uitzondering van de leden Engberts en Heijmen.

De **VOORZITTER**. We gaan naar amendement A “Niet erin, maar eraan”.

De heer **BRUIJN** (pvda). De meest vergaande motie is verworpen. Ondanks het feit dat er nog geen goede planvorming is, voel ik mij gedwongen om mijn fractie te adviseren om voor het amendement te stemmen. Als dit amendement wordt verworpen, komen er immers 160 huizen.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Wij zijn tegen bebouwing in het park en zullen dus tegen het amendement stemmen. We zijn niet bang dat er 160 woningen gebouwd worden als het amendement niet wordt aangenomen. De wethouder heeft immers al gezegd dat hij dat niet gaat doen. Daar vertrouwen wij op.

Mevrouw **BOKHOVE** (gl). Als we dit plan niet aannemen, is er ongeveer 7 miljoen gereserveerd om het park hoogwaardig op

te knappen en te onderhouden, zoals we in 2013 al hadden bedacht. Ik zie de meerwaarde van het terugdringen van de woongrens niet. Ik zie liever een onbebouwd park. Wij zullen tegen het amendement stemmen.

De heer **KROON** (d66). Ik denk dat de heer Wilson het in zijn bijdrage goed heeft verwoord. Aan twee huidige bouwlocaties op en rondom het park gaan we een klein stukje woningbouw toevoegen. Met de toevoegingen op de sportcampus en de verbinding met het eiland van Brienoord ligt er volgens mij een mooi gebalanceerd plan en bieden we ook nog kansen aan mensen om in dit type woningen te wonen in IJsselmonde.

De **VOORZITTER**. Mijnheer Kroon, ik heb een fout gemaakt. U bent medeondertekenaar van het amendement en mag daarom geen stemverklaring afleggen.

Amendement A wordt met 30 stemmen voor en 13 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP, VVD, GroenLinks, Nida, ChristenUnie-SGP en Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**. Op verzoek van de VVD stemmen we gescheiden over de onderdelen 19a en 19b van het raadsvoorstel. Ik breng eerst beslispunt 19a in stemming. Beslispunt 19a betreft de vaststelling van het masterplan sportcampus en park de Twee Heuvels. Wil iemand nog een stemverklaring afleggen? Dat is niet het geval.

Beslispunt 19a wordt met 25 stemmen voor en 18 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdA, SP, GroenLinks, Nida, ChristenUnie-SGP en Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**. Nu breng ik beslispunt 19b in stemming, het aanpassen van de grondexploitatie masterplan sportcampus en park de Twee Heuvels. Wil iemand een stemverklaring afleggen?

De heer **VERHEIJ** (vvd). Hier zit de crux. Omdat wij geen woningbouw in het park willen, klopt de grondexploitatie niet. Daar stemmen wij tegen.

De heer **BRUIJN** (pvda). Niet zozeer vanwege het feit dat er totaal geen woningbouw meer komt, maar omdat er becijferd is dat met het aannemen van het amendement er een verschil van 3 miljoen is. Het voorliggende besluit klopt dus niet meer.

De **VOORZITTER**. Helder. We gaan stemmen. U kunt stemmen.

[Rumoer]

De **VOORZITTER**. U kunt stemmen. Het hoeft niet, maar u kunt stemmen.

Mevrouw **LAAN** (vvd). Voorzitter, ik heb een punt van orde. Het kan niet tijdens het stemmen, maar het is een foutief voorstel dat nu voorligt. Dat weten we. We weten dat we nu instemmen met een foutief voorstel.

De **VOORZITTER**. Het is een voorstel.

Mevrouw **LAAN** (vvd). Ja, maar het is een foutief voorstel. Het klopt niet.

De **VOORZITTER**. Ja, maar dit kan niet tijdens de stemming. Ik laat dit niet toe. U kunt van alles in januari bespreken, maar nu gaan we stemmen, ook als het een foutief voorstel is. Ik laat het niet toe, u had dit eerder moeten aangeven.

De heer **HEIJMEN** (pvda). Voorzitter, u had dit moeten bewaken. Op het moment dat er een foutief voorstel dreigt te ontstaan, vanwege de manier waarop de stemming verloopt, had u dat moeten melden.

De **VOORZITTER**. Ik vind dit debat echt niet kunnen. We hebben een commissievergadering gehad, we hebben een raadsdebat gevoerd vanavond. Er is op geen enkele manier aan de orde

geweest dat het niet kon. Nu komt u tijdens de stemming ineens met deze opmerking. Het college had verzocht kunnen worden om het voorstel in te trekken, maar dat heb ik niet gehoord. Ik vind dat het niet kan om deze procedurediscussie tijdens de stemming te voeren.

Beslispunt 19b wordt met 22 stemmen voor en 21 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdA, SP, VVD, GroenLinks, Nida, ChristenUnie-SGP en Partij voor de Dieren.

XX. Het voorstel tot het onttrekken aan de openbaarheid van het water van de Steigersgracht (RIF010).

De **VOORZITTER**. Wenst iemand het woord over dit onderwerp? Dat is niet het geval. Wenst iemand stemming? Dat wel. Zijn er leden die een stemverklaring willen geven?

De heer **BRUIJN** (pvda). Het is volgens mij zo dat een reservering na drie jaar vervalt als deze niet gebruikt is. Laten we hopen dat het hierbij niet gaat gebeuren. Wij zullen voor het voorstel stemmen.

Mevrouw **ESKES** (cda). Het CDA ziet het als een eerste stap in de realisatie van het RIF010 op die locatie. Wij zijn daar geen voorstander van en denken dat er nog een heel traject loopt. Wij zullen daarom tegen stemmen.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Wij denken dat RIF010 er uiteindelijk helemaal niet van gaat komen op die locatie. Wij denken dat het college zich helemaal verrekenst wat betreft zijn juridische positie. Dit is in ieder geval ook niet nodig, dus wij zullen tegen stemmen.

Het voorstel wordt met 31 stemmen voor en 12 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP, CDA, VVD en Partij voor de Dieren en het lid Molenaar van Leefbaar Rotterdam.

XXI. Het voorstel tot wijziging van de "Kadernota lokale lasten 2014-2018".

De **VOORZITTER**. Wenst iemand het woord over dit onderwerp? Wenst iemand stemming? Ik constateer dat niemand stemming wenst over het onderwerp.

Het voorstel wordt met 43 stemmen voor met algemene stemmen aangenomen.

XXII. Het voorstel tot vaststelling van de grondexploitatie 2^e Carnissestraat.

De **VOORZITTER**. Wenst iemand het woord over dit onderwerp?

De heer **SIES** (cu/sgp). Mijnheer de voorzitter. Het voorstel is om van 26 adressen 16 adressen te maken. Ik ken de straat redelijk goed. Op die 26 adressen wonen voornamelijk gezinnen. Het zou toch jammer zijn als er in dit gebied van de stad minder gezinnen komen wonen. Het zou mogelijk moeten zijn om in dit gebied meer dan 16 woningen te bouwen. Uiteindelijk willen we gezinnen in deze stad huisvesten. Het zou jammer zijn als dat niet zou kunnen in dit mooie stukje Rotterdam.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Ik heb twee vragen aan de wethouder. Vindt de wethouder € 181.250 per woning proportioneel om te geven aan woningeigenaren die niet goed voor hun bezit hebben gezorgd? Waarom hier wel en in de Margrietstraat niet?

De heer **BRUIJN** (pvda). Inderdaad kwamen de woningen op iets meer dan € 160.000, maar dat bedrag dat genoemd werd, wil ik ook aannemen. Wat mij verbaast, zijn de kosten die we nu maken. Staan daar straks geen opbrengsten tegenover?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Dit is inderdaad het beleid dat wij in Rotterdam-Zuid voeren om een verandering van woonmilieus voor elkaar te krijgen. Dat is in het kader van het NPRZ. Het gaat inderdaad om grote

bedragen. Dat ben ik met de heer Sies eens. Er is inderdaad veel geld gemoeid met de totale aanpak voor de komende jaren om de problematiek in Rotterdam-Zuid aan te pakken. Dat heeft te maken met het feit dat je hoge verwervingskosten hebt. Je moet ook slopen, je hebt apparaatskosten, straten moeten worden ingericht, er zijn verplaatsingskosten et cetera. Uiteindelijk is dat een behoorlijk bedrag. Daar gaan miljoenen in om. Het uitzicht is inderdaad zo dat je een negatieve grondexploitatie hebt, zoals in het voorstel aangekondigd. De heer Sies vraagt of er wat meer huizen neergezet kunnen worden. De essentie van het plan is juist om wat grotere woningen in dit gebied te bouwen die kwalitatief beter zijn, om de juiste mix voor elkaar te krijgen en om doorstroom te bevorderen van mensen die in dat gebied een wooncarrière maken. Dat is de essentie van de aanpak van de NPRZ-wijken. Het past ook helemaal in de woonvisie. Dat was het antwoord op de vragen van de heren Sies en Verheij. Het zijn inderdaad behoorlijke bedragen, maar dat is echt noodzakelijk in deze gebieden. Het zijn niet voor niets de focusgebieden. U vraagt waarom we dat niet in andere straten doen. Dat is omdat het om flinke hoeveelheden geld gaat. Je moet echt focussen waar de problemen dermate groot zijn dat we daar echt moeten ingrijpen. Dat is bij die NPRZ-gebieden. Het heet niet voor niets Nationaal Programma Rotterdam-Zuid. We zijn met allerlei partijen bezig om extra geld los te krijgen. Ik heb de raad al eens eerder hierover geïnformeerd. Samen met de burgemeester werken wij eraan om dat voor elkaar te krijgen. Twee dagen geleden is er nog een bijeenkomst geweest om marktpartijen extra te interesseren en te kijken wat de mogelijkheden zijn om geld los te maken. Dat geldt voor dit project ook.

De heer Bruijn vroeg of er ook opbrengsten zijn. Die zitten in het model verwerkt. Het is per kavel ongeveer € 22.000. Uiteindelijk kom je dan wel op het financiële resultaat zoals dat hier staat en dat is negatief. In

het voorstel staat hoe dit resultaat wordt gedekt.

De **VOORZITTER**. Is er behoefte aan een tweede termijn? Dat is niet het geval. We gaan stemmen over het voorstel. Is er behoefte aan stemming? Dat is het geval. Mijnheer Verheij, u mag uw stemverklaring afleggen.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Mijnheer de voorzitter. De VVD is van mening dat € 181.250 per woning om de onrendabele top af te dekken niet proportioneel is, dat er geld belandt bij mensen van wie je je moet afvragen of dat de juiste mensen en instituten zijn en dat er sprake is van willekeur. In de Margrietstraat is juist ingegrepen door de gemeente. Die mensen worden opgezadeld met een schuld. Daarom zal de VVD tegen het voorstel stemmen.

De heer **BRUIJN** (pvda). Ik vind het een heel moeilijke beslissing. Zoals we bij de behandeling van de woonvisie al hebben gezegd, zijn wij niet tegen sloop van slechte huizen. Ik heb de huizen bekeken, vooral de grootte ervan. Ik wil graag dat er veel gebeurt, maar dit legt een te groot beslag op onze financiële middelen. Ik had liever gezien dat we er het dubbele mee hadden gedaan. Om die reden adviseer ik mijn fractie om tegen te stemmen.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Mijnheer de voorzitter. Het is gewoon te duur.

De **VOORZITTER**. We gaan stemmen.

Het voorstel wordt met 22 stemmen voor en 21 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van PvdA, SP, VVD, GroenLinks, Nida, ChristenUnie-SGP en Partij voor de Dieren.

XXIII. Het herziene voorstel tot vaststelling van het meerjarenperspectief Grond & Vastgoed 2016.

De **VOORZITTER**. Wenst iemand het woord over dit onderwerp? Mijnheer

Bruijn? Ik begrijp dat er een amendement in voorbereiding is. Het betreft het amendement "Versnelling van woningbouw". Ik vroeg me af of dit al bij de wethouder bekend is. Dat is niet het geval, dus ik laat het hem versneld zien.

De heer **BRUIJN** (pvda). Mijnheer de voorzitter. Ik heb het amendement laten rondsturen, maar misschien is het niet aangekomen. Het is een amendement bij punt 7 van het raadsvoorstel. Het is een verzoek om te onderzoeken of het principe prijs een mogelijkheid is tot versnelling. Het amendement kan gemakkelijk gesteund worden omdat erin staat dat het college wordt verzocht om de uitwerking van de aanbevelingen op zich te nemen en daarover te rapporteren. Het is dus geen dwingende opdracht, maar een onderzoeksmotie.

De **VOORZITTER**. Zijn er nog andere sprekers? Dat is niet het geval. Het woord is aan de wethouder.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Met alle respect, maar te onderzoeken of het instrument "prijs".....: de prijs waarvan? Ik heb u al eerder gezegd, vanochtend nog, dat er een misverstand is dat wij altijd het onderste uit de kan willen als het om grondprijzen gaat en dat dit woningbouw in de weg staat. Dat is niet het geval. Bij bouwontwikkelingen rekenen wij residueel. Residueel rekenen is in feite – plat gezegd - het afromen van overwinsten door marktpartijen. We rekenen precies uit wat de potentiële winstgevendheid is van het project dat wordt gerealiseerd. Als het gemeenteground is, is het wel zo redelijk om niet de volledige winst te laten toevallen aan de partij die de grond van ons koopt. Wij stellen dan dat op grond van het programma dat op de grond wordt ontwikkeld en de winstgevendheid van het project, een bepaalde grondwaarde in rekening wordt gebracht. Dat is het verhaal. Ik ontraad de motie dus omdat wij residueel rekenen.

De heer **BRUIJN** (pvda). Het verhaal van de wethouder klopt niet. Er wordt nu bijvoorbeeld omgezet naar middeldure huur. Op het moment dat er middeldure huur wordt omgezet, is de grondwaarde voor de gemeente minder. Je kunt echter wel dingen realiseren. Het is alleen maar een vraag en de wethouder zou het juist moeten willen uitzoeken zodat het voor de hele raad begrijpelijk wordt. Mij is het niet volstrekt duidelijk. De wethouder zegt dat er bij middeldure huur minder opbrengsten van de grond zijn dan bij verkoop. Dat kan ik me voorstellen, maar dat is wel een manier om het proces te versnellen en daarom heb ik het amendement ingediend.

De **VOORZITTER**. Dat is helder.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ik heb er niets meer aan toe te voegen. Ik heb gezegd wat ik heb gezegd.

De **VOORZITTER**. We laten het amendement even rondgaan en stellen de stemming over het onderwerp even uit.

XXIV. Het herziene voorstel tot vaststelling van de tienmaandsbrief.

De **VOORZITTER**. Wenst iemand het woord over dit onderwerp? Mijnheer Bruijn, u hebt geen spreektijd meer. Zijn er andere sprekers? Die zijn er niet. Dan gaan wij over tot stemming. Stemverklaringen?

De heer **BRUIJN** (pvda). Het was natuurlijk vervelend dat wij ongeveer tegelijkertijd met het debat over de Cultuurnota een brief ontvingen waaruit bleek dat er toch wat geld over was. Daar zullen we nu niets meer over zeggen, maar straks bij de bepaling van het resultaat 2016 zullen wij daar een bestemming voor zoeken. We zullen instemmen met de tienmaandsbrief.

Wenst iemand stemming over het onderwerp? Dat is niet het geval.

Het voorstel wordt met 43 stemmen voor met algemene stemmen aangenomen.

XXV. Indiening van een motie vreemd aan de orde van de dag.

De **VOORZITTER**. De VVD-fractie heeft aangegeven dat zij een motie vreemd aan de orde van de dag wil indienen. Ik zie dat de heer Verheij deze gaat toelichten.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Er wordt al lang gesproken over de mogelijke komst van een jachthaven aan de Terbregse Rechter Rottekade ter hoogte van de Boterdorpse Verlaat. Niemand wil een jachthaven op die plek, maar hij dreigt er toch te komen. Daarom dienen wij een motie in om maatregelen te nemen en ervoor te zorgen dat de jachthaven er niet komt, dan wel dat deze op zo kort mogelijke termijn verdwijnt.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft de volgende motie ingediend.

Motie 1: "Geen extra jachthaven in de Rotte"

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 15 december 2016;
constaterende dat:
- Een ontwikkelaar voornemens is om een jachthaven te realiseren aan de Terbregse Rechter Rottekade ter hoogte van de Boterdorpse Verlaat;
Overwegende dat:
- Het college en meerdere belanghebbenden erkennen dat de beoogde locatie niet geschikt is voor een jachthaven;
- De ontwikkelaar zelf heeft laten doorschemeren dat de jachthaven ook op een andere locatie te realiseren is;
- De gebiedscommissie een negatief advies heeft afgegeven;
- De steigers niet zijn opgenomen in het bestemmingsplan Molenlaankwartier en Lage Limiet;
- Duidelijkheid voor alle betrokken partijen nodig is;
- Op 9 januari het beroep inzake het bestemmingsplan Molenlaankwartier en Lage Limiet dient;

Draagt het college op om:

- De gesprekken met de ontwikkelaar over mogelijk alternatieve locaties voor 9 januari af te ronden met als doel tot een alternatieve locatie te komen;
 - Te zorgen dat de jachthaven op de vergunde locatie zo snel mogelijk, maar in elk geval binnen de planperiode van het vigerende bestemmingsplan, definitief geschrapt wordt.
- En gaat over tot de orde van de dag.

w.g. J.W. Verheij

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

Wenst iemand nog een bijdrage te leveren aan het debat over dit onderwerp?

De heer **VAN RIJ** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik wil eerst graag de wethouder erover horen, want eigenlijk zijn we raadsbreed tegen deze ontwikkeling. Daarom hebben we ingestemd met een bestemmingsplan waar dit niet in staat. De motie klopt overigens ook niet, want er staat dat de steigers in het huidige bestemmingsplan zijn opgenomen. In het huidige bestemmingsplan staat het juist niet.

De heer **KROON** (d66). Mijnheer de voorzitter. Het klopt precies wat de heer Van Rij zegt. Ik zou daarom ook eerst de wethouder willen horen. Er staat iets over de steiger, maar ik heb misschien niet de laatste versie van de motie gelezen. Ik zag een paar vreemde onderdelen in de motie, waardoor ik niet begrijp wat de bedoeling is.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Mijnheer de voorzitter. Ik ontraad de motie. Ik begrijp wel wat de VVD-fractie wil, maar over het bestemmingsplan dat is vastgesteld en waarin geen bestemming voor een jachthaven was opgenomen, heeft de Raad van State gezegd dat dit niet kon. Van rechtswege is de vergunning verleend. Wat in de motie staat, is precies wat een aantal mensen toen al heeft

gezegd. Aan het verzoek om binnen de planperiode het vigerende bestemmingsplan definitief te schrappen kan ik niet voldoen. Het was namelijk al geschrapt, maar van rechtswege moest de vergunning toch verleend worden. Daar is niets aan te doen. Ik ontraad daarom de motie.

Mevrouw **ESKES** (cda). Mijnheer de voorzitter. Net als alle andere partijen zijn wij ook tegen een jachthaven op deze locatie. In de motie wordt ook opgeroepen om gesprekken met de ontwikkelaar te voeren. Ik ben heel benieuwd of de wethouder daar een reactie op kan geven. Wat ons betreft zou het zeer wenselijk zijn om elk klein strohalmpje om de jachthaven onmogelijk te maken, vast te klampen.

De heer **DE KLEIJN** (sp). Mijnheer de voorzitter. De SP-fractie is het daar helemaal mee eens. Dat zal begin januari moeten gebeuren. Het staat ook in de motie. Wat ons betreft is de motie de moeite waard om aan te nemen, als laatste signaal dat de gemeenteraad van Rotterdam en het college deze ontwikkeling niet wensen.

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Het is wel zo dat er nu gesprekken gaande zijn tussen het hoogheemraadschap en deze partij om te kijken naar een alternatieve locatie. Ik stel voor dat we even afwachten wat daar gebeurt. Nogmaals: op dit moment acht ik het niet opportuun om de motie aan te nemen.

De heer **VAN RIJ** (lr). Ik wil even kort schorsen.

De **VOORZITTER**. We zullen vijf minuten schorsen.

De vergadering wordt geschorst van 01.00 uur tot 01.10 uur.

De **VOORZITTER**. Ik heropen de vergadering. Het woord is aan de heer Van Rij omdat hij om schorsing had gevraagd.

De heer **VAN RIJ** (lr). Mijnheer de voorzitter. Ik denk dat de VVD zo een nieuwe versie van de motie zal indienen. Deze is ietwat aangepast, zeker naar onze zin.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Dat klopt, voorzitter. De motie is aangepast.

De **VOORZITTER**. De heer Verheij heeft de volgende aangepaste motie ingediend.

Motie 1A: "Geen extra jachthaven in de Rotte"

De gemeenteraad van Rotterdam, in vergadering bijeen op donderdag 15 december 2016, constaterende dat:

- een ontwikkelaar voornemens is om een jachthaven te realiseren aan de Terbregse Rechter Rottekade ter hoogte van de Boterdorpse Verlaat;
 - overwegende dat:
 - het college en meerdere belanghebbenden erkennen dat de beoogde locatie niet geschikt is voor een jachthaven;
 - de ontwikkelaar zelf heeft laten doorschemeren dat de jachthaven ook op een andere locatie te realiseren is;
 - de gebiedscommissie een negatief advies heeft afgegeven;
 - de steigers niet zijn opgenomen in het bestemmingsplan Molenlaankwartieren Lage Limiet;
 - duidelijkheid voor alle betrokken partijen nodig is;
 - op 9 januari het beroep inzake het bestemmingsplan Molenlaankwartier en Lage Limiet dient;
- draagt het college op om:
- onverminderd vast te houden aan het raadsbesluit dat een jachthaven/aanlegsteiger op deze locatie ongewenst is,
- en gaat over tot de orde van de dag.

w.g. J.W. Verheij

De motie is voldoende ondersteund en maakt deel uit van de beraadslaging.

De **VOORZITTER**. Heeft de wethouder behoefte om te reageren op de aangepaste motie?

De heer **SCHNEIDER** (lr) (wethouder). Ja, het is mijn intentie om onverminderd vast te houden aan het raadsbesluit. Dat lijkt mij een prima idee.

De **VOORZITTER**. Hebt u voldoende kunnen meeluisteren naar het dictum? Vindt u het verantwoord als we gaan stemmen? Dat is het geval.

De motie vreemd aan de dag wordt met 43 stemmen voor met algemene stemmen aangenomen.

XXIII. Het herziene voorstel tot vaststelling van het meerjarenperspectief Grond & Vastgoed 2016.

De **VOORZITTER**. We gaan even terug naar agendapunt 23, want we moeten nog stemmen over het amendement en het raadsvoorstel. Zijn er leden die een stemverklaring willen afleggen?

De heer **KROON** (d66). Mijnheer de voorzitter. Ik adviseer mijn fractie om tegen het amendement te stemmen. Volgens mij is het goed om dit onderwerp een keer goed in de commissie te bespreken als we het over het grondbeleid in het algemeen hebben.

De heer **VERHEIJ** (vvd). Mijnheer de voorzitter. Dit amendement is een goed idee. Het is zeker goed om hierover in de commissie te spreken, maar dan wel nadat het is uitgezocht conform het punt dat door de Partij van de Arbeid is toegevoegd bij amendement.

Amendement A wordt met 19 stemmen voor en 24 stemmen tegen verworpen. Voor stemden de fracties van PvdA, SP, VVD, GroenLinks en Nida.

Dan het voorstel onder 23, het herziene voorstel tot vaststelling van een Meerjarenperspectief Grond en Vastgoed 2016. Stemverklaringen? U kunt stemmen.

Het voorstel wordt met 38 stemmen voor en 5 stemmen tegen aangenomen. Tegen stemden de fracties van SP en Partij voor de Dieren.

De **VOORZITTER**. Als ik mij niet vergis, zijn we aan het einde gekomen van deze lange raadsvergadering. Ik zeg u allen hartelijk dank voor uw inbreng en de bijdrage aan de besluitvorming. Ik wijs u erop dat we zo dadelijk op de omloop een moment hebben van samenzijn. U kunt er een glaasje halen. Zo niet, dan hoop ik u morgen op het kerstdiner te zien. Komt allen, we hebben morgen veel verrassingen in petto. Fijne avond en wel thuis.

De vergadering is gesloten om 1.17 uur.

Inhoudsopgave

Onderwerp	Pagina
Opening en mededelingen.	1965
Vaststelling van de agenda voor de raadsvergadering van 8 en 15 december.	1966
Vaststelling van de notulen van de raadsvergadering van 27 oktober 2016.	1966
Mededeling van ingekomen stukken met betrekking tot de raad en de commissies, zoals genoemd op de digitale doorlopende lijst 47 en 48.	1966
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet van de bijlagen bij de brief van het college van burgemeester en wethouders, inzake haalbaarheidsstudie Feyenoord City en mobiliteitsplan Feyenoord City.	1967 en 2077
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet van de bijlagen bij de brief van het college van burgemeester en wethouders, inzake de lijst openstaande debiteuren van het gemeentelijke vastgoed Boompjeskade.	1971 en 2080
Bekrachtiging van de geheimhouding overeenkomstig artikel 25 van de Gemeentewet van de bijlagen bij de brief van het college van burgemeester en wethouders, inzake toelichting op uitbreiding bestaande krediet en grondexploitatie DGE 8921 Sportcampus Rotterdam.	1971 en 2080
Het herziene voorstel tot het beschikbaar stellen van een krediet voor de herinrichting van de Coolsingel.	1972
Het voorstel met betrekking tot de realisatie van het Collectiegebouw Museum Boijmans van Beuningen.	2012
Heropening en mededelingen.	2021
Vaststelling van de agenda van de voortgezette raadsvergadering op 15 december 2016.	2021
Het advies van de commissie onderzoek rechtmatigheid raadgevend referendum 'Woonvisie'.	2023
Het voorstel tot vaststelling van de 'Woonvisie Rotterdam'.	2025
Verzoek om beraadslaging over een maatschappelijk debat voor en verloop van het referendum over de 'Woonvisie', aangevraagd door de heer L.P.M. de Kleijn.	2025
Stemmingen inzake herinrichting Coolsingel.	2064
Stemmingen inzake het Collectiegebouw Museum Boijmans Van Beuningen.	2073
Debat over het feitenonderzoek Boompjeskade 10-14.	2081

Onderwerp	Pagina
Rekenkamerrapport “Kwetsbaar vertrouwen, onderzoek naar integriteitsrisico’s in het inkoop- en aanbestedingsproces”, alsmede voorstel van het presidium inzake de conclusies en aanbevelingen uit dit rapport.	2133
Onderzoek werkcultuur gemeente Rotterdam.	2135
Verzoek om beraadslaging over het niet uitvoeren van twee moties door het college, aangevraagd door de heer De Kleijn, Bruijn en Van der Velden.	2140
Het herziene voorstel tot:	2149
a. vaststelling van het Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels.	
b. aanpassen grondexploitatie Masterplan Sportcampus & Park de Twee Heuvels.	
Het voorstel tot het onttrekken aan de openbaarheid van het water van de Steigersgracht (RIF010).	2169
Het voorstel tot wijziging van de “Kadernota lokale lasten 2014-2018”.	2169
Het voorstel tot vaststelling van de grondexploitatie 2e Carnissestraat.	2169
Het herziene voorstel tot vaststelling van het meerjarenperspectief Grond & Vastgoed 2016.	2170 en 2173
Het herziene voorstel tot vaststelling van de tienmaandsbrief.	2171
Indiening van een motie vreemd aan de orde van de dag.	2171

Aldus ongewijzigd vastgesteld in de openbare vergadering van 23 februari 2017.

De griffier,

De voorzitter,

